

Liederen

Jacob Israël de Haan

bron

Jacob Israël de Haan, *Liederen*. P.N. van Kampen & zoon, Amsterdam 1917

Zie voor verantwoording: http://www.dbnl.org/tekst/haan008lied01_01/colofon.htm

© 2002 dbnl

Tijdzangen.

In den wreedden zomer.

Nu doet het zoet van den zomer mij weenen
En haatlijk is mijn hart zijn milde lust,
Want braakte en brand zijn op de aarde verschenen,
En alle volken kampen verwilderd ontrust.

Avond: de kleuren van de late lucht
Verinnigen zich tot één teedre tint
Van bleekend blauw, de sterrennacht begint
Zijn toovertochten zonder één brekend gerucht.

Maar ach: in hoeveel oogen breken kleuren
Des zoeten hemels voor de laatste keer?
Hoeveel makkers schenden met scherpe scheuren
Uitsplijtende kogels het lijf tot heilloos zeer?

Hoeveel makkers liggen machtloos ter aarde
Wier ellende niets meer dan sterven hoopt,
Onder 't bonkend kanon of onder paarden
Razend vluchtend worden zij neergetrapt, gesloopt.

Zij vielen in de kracht van hunne dagen
Geslagen op het bloedbedronken veld,
Makker noch Moeder hoort hun laatste klagen
Terwijl de dorre dorst tot het wreed eind hen kwelt.

Menig mond, die feestelijk heeft gezongen
In den zaaitijd toen zon ging naar zijn hoogst,
Bloedt schuimend, zijne lippen wrang gewrongen,
De Doodsmaaier haalt lachend zijn overrijke oogst.

Geen zaaier zal dit jaar zijn oogst gewinnen,
Hij valt of legers vertreden zijn veld.
Beroofd van recht, van vrede en blijde zinnen
Weten der volken harten niets meer dan geweld.

Geen winter heeft ooit de aarde zóó vervloekt
Met overmacht van nacht en barre naakte
Als de milde zomer, die wreed bezoekt
Elk bloeiend land tot het uiterst met brand en braakte.

Zomer, hoe ging mijns harten blij verlangen
De Lente door naar uwe lusten uit,
De vogels zongen en mijn lichte zangen
IJverden blijde met hun zalig-blij geluid.

Als knaap heb ik zomer en zon bemind,
De Zomer was de God van mijne jeugd,
Nu nog, bewuster, sterker dan een Kind
Voelde ik elk jaar dieper, krachtiger zijne vreugd.

En dit jaar, mijne makkers zouden komen
Uit menig streek naar 't minlijk bloeiend land
Van Holland en wij zouden samen droomen
Saam lachen en samen ijveren in verstand.

En met elk Vriend zoude ik hartverheugd reizen
Naar ieders land, naar ieders dorp of stad,
Elk zou zijn eigen land gelukkig prijzen,
Maar niet min genieten van aller landen schat.

En thans: verdeeld in vijandlijke legers
Kampen allen den verwilderden strijd,
Of overwonnenen of trotsche zegers
In elk hart wijkt Vriendschap voor norsche bare nijd.

Hun bloeiende landen liggen geslagen,
En Holland leeft beklemd, met strijd bedreigd,
Het woest geweld versmoort al smartlijk klagen
En bedwingt de harten, dat elk man lijdt en zwijgt.

O, wreede Zomer, wreeder dan één winter,
Lach niet, lach niet, bij 't woedend onverstand,
Laat uwen hemel rouwen, want wie vindt er
Geen haat in lach des hemels boven 't helsche land?

In den winter zou mijn hart lichter dragen
't Hellsch leed, dan in den zoeten zomertijd
Als de avonden zóó stil zijn en de dagen
Lachen bij woede die elk bloeiend erf ontwijdt.

O, kon ik met mijn handen u verscheuren
Zomerhemel met uw zalige lach,
Dat gij niet minder dan de Aarde zoudt treuren
Om 't verbijsterd geweld, het zinneloos bejag.

Zomer: ik haat u met uw bloeiend schoon,
Hemel: ik haat u met uw sterrenvreugd
Want vreugd en zomer zijn een helsche hoon
Waar de Aarde nacht en dag der volken hartbloed teugt.

Rouw met mijn liederen, o, blijde lucht.
Zomer, dek als een Moeder het gelaat
Wier liefste zoon geslagen in de vlucht
Van zijn schuldlooze jeugd op 't bloedend veld vergaat.

De Aarde spreekt.

Volkren heb ik in weelden groot gebracht,
Wier wrevel thans tot woeden overslaat,
Zij maken machteloos elkanders macht
En schenden mijne Schoonheid blind van haat.

Waarom? Waarom? Hield ik niet siddrend open
Elke Lente voor hun zaaisel mijn schoot?
Was niet elk jaar rijker dan hun ruimst hopen
Mijn oogst van graan voor 't volkenvoedend brood?

Wanneer de zon in den zomer de zwakten
Van zijn winterval stijgend overwon,
Drenkte ik niet gul mijn bergen en mijn vlakten
Met volle weelden van beken en bron?

Zóó droeg ik, altijd jong, mijn bloemenschat,
Zóó rijpten, altijd rijk, mijn vruchtenvrachten,
Ik gaf altijd en werd nooit gevensmat,
Werkend vermeerderde ik schatten en krachten.

Alles voor mijn volken: zijn zoete wijnen
Schonk ik Frankrijk in overschat elk jaar,
Waar 't één volk nood doet opende ik mijn mijnen
Van goud, van olie, van brandkolen zwaar.

Met oogsten zegen ik der vlakten wijdte
Van Rusland en ik vang den zonnegloed,
Die sneeuwen smelt en ijsvelden doet splijten
En oovral zendt een zegenenden vloed.

Geen weelden, die 'k niet ieder jaar vermeerder,
Al was geen winst mijn volken ooit genoeg
Geen Moeder zorgt voor haar kinderen teerder
Dan ik zorgen voor vele volken droeg.

Maar thans: hun velden hebben zij vertreden,
Spijt mijn rijke dracht dreigt hen naakte nood,
Zij konden rijk en rustig zijn in vrede,
Zij haten, en zij derven dak en brood.

Waarom? Waarom? Thans houd ik siddrend open
Voor hun hartebloed mijn bevende schoot,
Hun beste kracht, hun jeugd, hun heerlijk hopen,
Offeren zij vergrofd een wreeden Dood.

Thans drenken zij mijn bar-gebraakte vlakten
Met overstromingen van schuldloos bloed,
Zij schenden schaamteloos iedere zwakte,
En lachen waar hun brand verdervend woedt.

Zomer: maar thans haat ik mijn schat van bloemen,
Zomer: maar thans haat ik den overvloed
Van mijn gaaf graan, dat slechts volkeren voedt,
Opdat zij machtiger elkaar verdoemen.

Kon ik mijn volle schat van graan verderven,
Kon ik sluiten mijne vruchtbare schoot,
Opdat niet langer van mijn voedend brood
Elk volk slechts leeft om in woeden te sterven.

Zij delfden schatten van metaal en steen
Uit al de donkre wonden mijner mijnen.
Ik leed het gul, gelijk Moeder haar pijnen
Lijdt, gelukkig voor haar kindren alleen.

Mijn volkeren, in weelde en overvloed
Bracht ik elk groot, dat thans elk ander slaat
Als waardloos water welt hun kostlijk bloed,
Mijn gulste liefde keeren zij tot haat.

O, Zon, wier machtige kracht zich vereenigt
Met de bloeikracht van mijn tedere schoot,
Elke Lente, dat mijn oogst elk jaar lenigt
De drift der volken naar het voedend brood.

Geen Lente, dat ik u niet huivrend wachtte
En als gij kwaamt: een sterke zaligheid
Elk jaar sterker ontbond mijn stroeve krachten,
Tot zaaiing en oogst hield ik mij bereid.

En elken zomer, elken nieuwen morgen
Zag ik u schoon als op den Scheppingsdag
Mijn weelde wies, dra wordt mijn graan geborgen
En rijpt mijn fruit onder uw milde lach.

Ik heb u vaak gesmeekt mijn dracht te zegenen
Om der volken wil in getal geducht,
De wolken lieten hunne weelden regenen,
Uit zon en regen rijp ik bloem en vrucht.

Maar thans smee ik u, Zon, mij te verlaten,
Verbreek mijn Baan, beter in Eeuwigheid
Zwerf ik verwoest, dan dat ik voor het haten
Aller volken wreed krijgsgeraad bereid.

O, Dag, zoo vaak gezegend, toen God scheidde,
De wateren naar boven en naar onder,
Mijn Land verscheen, dat openbloeiend beidde
Zijn eerste menschen: een goddelijk wonder.

Maar zegen maakten zij tot vloek, mijn gaven
Dienden hun slechts tot verdelgend gerei,
Zij verbranden hoven, huizen en haven
Zij keeren bloeiend land tot woestenij.

Zon: verlaat mij thans, dat ik woest en ledig
Gelijk voor mijn Schepping in het ruim zwerf,
Want mijn volken breken vrede meinedig
Niet één ontziet des andren heiligst erf.

In weelden heb ik dezen grootgebracht,
Wier wrevel thans tot woeden overslaat.
Niets smeek ik meer dan één eeuwige Nacht
Waarin de Aarde met zijn Volken vergaat.

Hemel: die zoo vaak uit uw bonte wolken
Mij schaduw zondt en milden zomerregen,
Moeden tot rust, vrucht en oogsten tot zegen
Gij zaagt mijn zorgen voor mijn vele volken.

Hoor thans mijn beden: stort uw hoogten neer
Overal waar oogst nog bloeit op het veld.
Wat baat mij weelde wanneer liefde en eer
Sidderend wijken voor woedend geweld?

Hemel : vernietig mijn kracht, laat mij sterven,
Zend mij gebroken uit den zonnegloed,
Ik haat den bloei en de dracht mijner erven
Die enkel der volkeren woeden voedt.

Want in weelden heb ik hen groot gebracht
Wier wrevel thans tot woeden overslaat
Zij werden sterk door mijn bloeiende kracht,
Maar alle liefde keerden zij tot haat.

Waarom? Waarom? Hield ik niet siddrend open
Voor hun zaaigraan ieder jaar mijne schoot?
Mijn Zon, waarom geven zij al hun hopen
Hun jeugd, hun kracht, een onverzaden Dood?

Aan Moeders Graf.

Heur Jaartijd keert en Moeders kindren komen
Als nooit gescheiden biddend aan heur graf
Voor ééne Dag laten zij Daad en Droomen
Voor één Dag leggen zij hun zorgen af.

Niet één gedenkt des andren zonde en zede
Want elk is slechts een kind van haar gezin,
Zóó brengt een goede Moeder liefde en vrede,
Stierf zij, nimmer sterft hare milde min.

De kleine stad, waar wij haar kindren waren,
Beleeft in den herfsttijd zijn laatste bloei,
Een schuwer licht luwt door de dunne blaren,
Het leven sterft, maar 't is voor nieuwer groei.

Nog kennen wij de paden en de straten
Maar velen van het volk kennen wij niet,
Vervreemding meet voor elk der jaren maten
Sinds ieder hoopvol Moeders huis verliet.

Elk toog zijn tocht, maar de verspreide wegen
Vereenen zich elk jaar aan Moeders graf.
Wij waren jong: zij gaf ons leer en zegen,
Elk leed zijn lot en wacht zijn wending af.

Den dijkweg, grafwaarts, toen wij kindren waren
Bracht men menig man, menig jong genoot
Wij droegen licht de lasten onzer jaren,
En maten niet het leven aan den Dood.

Tot éénen dag Moeders kinderen traden
Den ouden weg naar heur graag-wachtend graf,
Toen wisten wij, dat alle bonte paden
Dalen naar 't eene doodsche duister af.

En ieder jaar zullen wij weder weten
Zoolang wij samen dezen veldweg gaan:
'Geen Droom of Daad doet ons den Dood vergeten.
Hij ziet Jeugd noch Liefde noch Schoonheid aan'.

Hoevele wegen komen hier te samen
Binnen de heiningen der doodenhof:
Machtig hopen, weidsch winnen, ruim beramen,
Het eindigt alles in een handvol stof.

Alles wisselt, maar blijft wisselend één,
De harten breken, maar der harten wenschen,
Der harten haat is één voor alle menschen,
Gelijk voor ons, was hun lach en geweest.

Aller harten in het gebed vereenigd
Herdenken wij hoe goed mijn Moeder was.
Het wreed-verbeten hart voelt zich gelenigd,
De wind waait over heiningen en gras.

Wijdte van water en de lucht daarboven,
Eén oogenblik begrijpt al de Eeuwigheid:
Niet het lot der levenden valt te loven
Maar der dooden lot van nooden bevrijd.

Moeder: is rusten waar gij eenzaam rust
Een stoorloos rusten zonder zonde en pijn?
Beter dan krank wanklen van lust tot lust,
Is het bevrijd van alles dood te zijn.

Uw hart was zóó vast aan mijn hart verbonden,
Brak de macht van den dood ons vast verband?
Weet gij niets van mijn zeden en mijn zonden,
Mijn banloos dwalen door steden en land.

Moeder: weet gij, dat zooveel wreede tochten,
De legers van zoovele landen gaan,
Dat Makkers, die elkaars innigheid zochten,
Thans wild-verblind elkander nederslaan?

Mijn Vriend toog mede: matelooze dagen
Maatlooze nachten wacht ik zijn bericht,
Wacht ik zijn keer, terwijl in duldloos klagen
Voor zooveel brekend leed mijn leven zwicht.

Moeder, mijn bede: voor u werd onthuld
Het klare Raadsel van den Eeuwgen Dood,
Mijn brandend hart met bitterheid vervuld
Wendt zich tot Moeder in zijn zeere nood.

Weet van den Dood of langs zijn wreede wegen
Met duizenden mijn blijde Makker ging,
Gij weet, hoe mijn hart zijn hart was genegen,
Beter het wreed weten dan twijfeling.

Ik heb den Dood harten brekend gesmeekt
Om deernis voor mijn Vriend, om zekerheid,
Leven of Dood, maar geen bede verbreekt
Zijn strakke Macht: geen wanhoop en geen strijd.

Moeder: breek zijn geheim en als zijn Droomen
Mij voeren tot de grens van mijn Gebied,
Verbreek uw Doodsban om tot mij te komen,
Weiger mijn hart zijn zeker lijden niet.

Beter kan ik het wreede weten dragen
Dan ik strijd tusschen hoop en wanhoop draag,
Elk jaar keerend zal ik niet weder klagen,
Gelijk ik heden op uw grafstee klaag.

Vaak in 't bloeiend leven heb ik verwacht
Uw komst verblijd... ik wacht... keer uit uw Dood,
Weet wat zijn Lot werd, welke zeere Nood
Heeft hem nog gespaard of reeds omgebracht.

Moeder, Moeder, op de begroeide kling
Uw graf, leg ik bevend mijn linkerhand, Gebruik bij het verlaten van het graf.
Wij scheiden: ieder in zijn stad of land,
Herneemt zijn Daad, zijn Droom, zijn twijfeling.

Mijn tocht herneemt door de verdorde dagen
Mijn tocht herneemt door menig schrikbren Nacht,
Want daad noch Droom verlichten 's harten klagen
Waar ik, nog hooploos hopen, hem verwacht.

Het wreede wachten.

Ik ben geen Moeder, die haar zoon verwacht,
Zijn Heerscher riep, het Heer toog getucht uit:
Werd zijn lief leven wreeden Dood voor buit?
Nacht noch Dag heeft bericht of keer gebracht.

En zij gedenkt: zij heeft hem trots gedragen,
Onder de weelde van haar bevend hart,
Haar was de vreugde van zijn teerste dagen,
En haar de wreede van zijn eerste smart.

En zij gedenkt: hoeveel bedroefde Moeders,
Sloeg het bericht van een geduchten Dood?
En Nacht en Dag voeren verbeterd woeders
Pracht der Volkren in Aardes donkre schoot.

Ik ben geen Vrouw, wier man kloek met zijn leger
Bezonnen en zeker zijn huis verliet,
Keert hij verminkt? Of keert hij stoute zeger?
Of keert hij van 't bloeddronken slagland niet?

En zij gedenkt, als het zoel-scheemrend duister
Der zomernachten haar heeft stil gemaakt...
Bijt haar zijn kus? Koost haar zijn wild gefluister?
Heeft zijn gul-tastende hand haar geraakt?

En zij gedenkt: geen Nacht, geen Dag, geen Uur,
Dat de Dood niet duizenden mannen slaat,
Hield zijn leven nog ongeschonden duur
Onder 't geweld aller volkeren haat?

Ik ben geen Bruid, wier Bruigom tegen benden
Van vijanden ter slagstede is gegaan.
En vóór zij nog 't Geheim van 't Leven kende
Ziet zij 't Geheim van den Dood voor zich staan.

En zij gedenkt: nog lieten ongeschonden
Der harten teere tochten haar geheim.
Nog heeft zij nooit de verrukking gevonden
Dier zoet-gedroomde, schuw-gevreesde zwijm.

En zij siddert, wanneer de nachten beven,
Uit het laatst duister bloeit het eerste rood,
Zij kent nog niet het Geheim van het Leven,
En wreed bedreigt het Geheim van den Dood.

Ik ben geen Moeder, die haar zoon verwacht,
Ik ben geen Vrouw, geen sidderende Bruid,
Niet meer dan dit: mijn vriend toog strijdend uit,
Nacht noch Dag heeft bericht of keer gebracht.

En ik gedenk: toen Moscou in den zomer,
Zijn weelden straalde vond ik in een kerker,
Dof en verdoemd, zijn broeder, stouten werker,
Hartstochtelijk hater, ongeteugeld droomer.

En heeter dan de zomerhemel brandde
Was de brand van woede en wraak in mijn hart,
Als een smid goud aan goud slaat, sloeg hun schande,
Mijn hart aan zijn hart in één gloed van smart.

Wij scheidden. Neen, wij scheidden nooit: verbonden
Bleef ik aan hem, als aan geen mij nabij.
Verloor ik u, Maat, mijn hart heeft gevonden
In uw broeder, een Vriend, zoo trouw als gij.

Wij deelden saam om uwe ban het lijden,
Wij deelden saam onze schamele vreugd,
Ons hartverlangen mat het traag verglijden
Der dagen, die zwaar wegen op uw jeugd.

Tot zomer: en een wilde woede brandde
De volken door elks hevig-hatend hart,
Een wind van vuur woei over alle landen,
Een land, Europa lief, viel braak en zwart.

Uw broeder, mijn Vriend, door zijn ban gescheiden
Van de strijders in 't minlijk moederland,
Trok met vreemden tegen het volk te strijden
Dat zijn geweld uitsloeg naar beide kant.

Hij ging: zijn tocht volgden mijn teerste beden...
Gij weet, mijn makker, wat een bede baat.
Als volken woedend land en stad vertreden
Hun blikken verblind door des harten haat.

Hij ging toen zomer ooft- en oogstrijp brandde
Geen dag tot nu bracht ons bericht of keer,
Een Herfst verging, over verslagen landen
Dreigt de wreedheid des winterhemels neer.

Een Lente dreigt: wee mij, die siddrend wachtte
Van jaar tot jaar der lente milde keer,
Thans vrees ik zijne sterren-klare nachten,
De zoelten van zijn dagen zonnig-teer.

Want wreeder zal de wrange wanhoop schrijnen,
In elke wond van elk verlangend hart,
Wanneer de zonedagen voller schijnen
En de nachten spannen goud-uitgestard.

En waar op hart en hart wegen de Dagen,
Waar duizenden het leed raakte of bedreigt
Stikt in hart en keel mijn hartstochtelijk klagen
Tot doodvermoeid mijn geslagen lied zwijgt.

Maar uit hun droefheid heffen zich mijn zangen,
Waarom, waarom? Hun schreien baat mij niet.
Geslagen liggen vreugden en verlangen,
Daar wilde waan heerscht over elk gebied.

Ik ben geen Moeder, die haar zoon verwacht,
Ik ben geen Vrouw, geen sidderende Bruid,
Niet meer dan dit: mijn Vriend toog strijdbaar uit,
Dag noch Nacht heeft bericht of keer gebracht.

O, Dag, zend langs de kampen van de legers
Uw Uren om de baat van een bericht,
Wat is zijn lot? Der wijkers of der zegers?
Of is zijn leven voor den Dood gezwicht?

Dag, zend uw Uren, ik zal getrouw wachten,
Terwijl de Vrees mijn hulploos hart verslijt,
En dragen zal ik zonder harteklachten
Elk leed minder wreed dan onzekerheid.

Nacht: als de strijders hun wild woeden stillen
Zend dan uw Uren langs het bloedend veld
Om een bericht... brak zijn hartstochtelijk willen?
Leeft hij zeger? Of leeft hij noodgekweld?

Ik zal hen wachten als de Dageraad
Dof en verdoemd tot wreede taak zich heft,
Na machtloos wachten brengt het weten baat,
Als het mijn hart ook in zijn wonden treft.

O, Leven, Leven, gedenk mijne zangen,
Hoe vaak heb ik u hartstochtelijk geloofd,
Houd hem, deeler van mijn haat en verlangen,
Uw machtige armen boven het veeg hoofd.

Behoed hem om de wille van zijn broeder,
Voor wien uw hand hard en streng is geweest,
Behoed hem om de wille van zijn moeder,
Wier strijdend hart hopeloos hoopt en vreest.

Dood: gij, die duizend uit tienduizend oogst,
En pracht van volkeren tot vaagsel slaat,
Drijf niet mijn wanhoop tot zijn stormend hoogst,
Opdat mijn Lied niet uwe wreedheid haat.

Want gij kunt duizend en tienduizend doden,
Maar het Lied van den Dichter doodt gij niet,
Gij kent mijn Leven, mijn tochten, mijn nooden,
Spaar mijn Makker; spaar mijn hart doodsverdriet.

Gij kunt mij met uw wervelwoede slaan,
Maar het Leven slaat u met mijne zangen,
Strijd niet met mij, stil mijns harten verlangen,
Laat niet mijn leven waardeloos vergaan.

Ik ben geen Moeder, die haar zoon verwacht,
Ik ben geen Vrouw, geen sidderende Bruid,
Niet meer dan dit: mijn Vriend toog strijdend uit,
Nacht noch Dag, Leven noch Dood heeft bericht gebracht.

Aan den Dood.

Dood, naar het Raadsel van uw verklaarde oogen
Smeken de beden van mijn weenend lied:
'Betoon het stervend Leven mededoogen,
Verwoest schatten van zooveel eeuwen niet.'

Ik heb u nooit gehaat als velen haten,
Het gras groeit hoog over mijn Moeders graf,
Wat is haar lot en 't lot van mijne Maten,
Die daalden langs uw donkre wegen af?

Als ik herdenk de Makkers van mijn jeugd,
Als ik herdenk mijn Moeders min en lied,
Al verloren liefde en verloren vreugd
Dan breekt mijn hart, en toch haat ik u niet.

Ik heb de ruimten van mijn jeugd genoten,
En menig vreugd heeft mij wroegend berouwd,
Maar zonder haat en vrees was ik besloten
Te gaan met u, wanneer gij komen zoudt.

Men beeldt u gelijk een rammlend geraamte
Met een kakebek en een snerpe zeis,
Die levens afmaait zonder schroom of schaamte,
En breekt der moeders min, der zangers wijs.

Ik niet, ik zag zóó menigmaal gebogen
Over mijn oogen in een kalme slaap,
Het schaduwlooze wonder van uw oogen,
Gij waart zoo schoon en schuldloos als een Knaap.

En uw schoonheid maakte mijn hart geruster,
Ik dacht aan u bij 't drijven van de nood,
Des Levens vreugden genoot ik bewuster
Sinds ik niet meer vreesde, goede Dood.

Het gras groeit over mijn Moeders graf hoog,
Ik vroeg geen rekenschap, ik hield geen haat,
Maar thans, mijn oogen bevend in uw oog
Vraag ik U rekening van uwe Daad.

Dit: alle landen bloeiden rijk in vrede,
Een steun des vredes scheen het krijgsgeraad,
En thans, op uw bevel liggen vertreden
De landen en branden harten van haat.

En thans: op uw bevel kampen gescheiden
Die Makkers waren in vijandig heir,
Men acht geen rede meer, geen medelijden,
Geen goede trouw, geen schoon, geen teedere eer.

Het Leven was een trouw en eerlijk werker
Wij genoten zijn goedheid hartverheugd,
Gij beveelt volken en hun haat is sterker
Dan alle liefde en alle levensvreugd.

Thans kampt gij wreed met het Leven, uw helden:
Woedend geweld, Honger, Koorts, Bonte Pest
Strijden genadeloos op de open velden
En binnen de muren van elke vest.

Gij strijdt zonder ontzag en 't heilloos winnen
Valt u thans licht, waar volk tegen volk woedt,
Gij verbijstert elk vreedzaam volk de zinnen
En zet zijn landen onder stroomend bloed.

't Leven heeft menigmaal met u gestreden
Zijn helden waren Wetenschap en Kunst,
De kans keert fel: het Lot geeft u zijn gunst
En 't Leven ligt machteloos neergetreden.

Zijt gij de schoone schuldellooze Makker,
Die zóó vaak in mijn droom verlokkelijk riep?
Hoe raast gij dan elk rauwe hartstocht wakker,
Die in de harten der volkeren sliep.

Of zijt gij toch het wreed rammlend geraamte
Met zijn kakebek en zijn snerpe zicht,
Die levens afmaait zonder schroom of schaamte,
Voor wiens woeden al Jeugd en Schoonheid zwicht.

En was het lokken in mijn klare slaap,
Niet anders dan een zinneloos verraad?
Gij waart zoo schoon en schuldloos als een Knaap,
Die thans met breuk en brand het Leven slaat.

Het gras groeit over mijn Moeders graf hoog,
Ik vroeg geen rekenschap, reeds menig Maat
Gedenk ik, die uw wegen nedertoog.....
Maar thans vraag ik rekening van uw Daad.

Ik heb u nooit gevraagd, wie van uw wegen
De maten meet over de bloeiende aarde,
Het Leven werd mijn hart tot kalmer zegen
Sinds ik getroost uw klaar geheim aanvaardde.

Maar thans: der steden afgeraasd geraamte
Heft zijn ellenden naar de zonnelucht
Uw wil, uw werk, dat volken zonder schaamte
Elkaar berooven van hun rijkste vrucht.

En naar het Raadsel van uwe klare oogen
Schrijnt het schreien van mijn ellendig lied:
'Beton het stervend leven mededoogen
Verwoest schatten van Jeugd en Schoonheid niet.'

Herdenking.

Aan het Joodsche Volk.

Een jaar van oorlog en nog grijpt der volken hart geen schaamte
Voor zooveel breuk en brand,
Hoe menig kloeke Makker ligt thans een gebrakt geraamte
Ver van zijn Vaderland.

En menig Moeder weet, dat wie uit slag en brand zal keeren,
Haars harten kind keert niet,
En waar de volken thans verblind hun wreede drijvers eeren,
Breekt haar hart van verdriet.

En menig jonge vrouw denkt aan de zoete zoele nachten,
In weenende eenzaamheid,
De Dood versloeg haar Man, den minnaar van haar volle krachten,
In den verdorven strijd.

Hoe menig schuldloos kind, dat niet of nauw den Vader kende,
Ziet nooit zijn blijde keer,
Omdat de volken wild elkanders huis en have schenden,
Elkanders kracht en eer.

Omdat een wilde blindheid alle volken heeft geslagen,
Noch wet heerscht, noch ontzag,
Niet één Volk acht het Recht, ontzind door zijn hartstochtelijk jagen
Zijn winst- en buitbejag.

Waar bleef de kracht thans van der volken innigste verwantschap
In wijsheid, kunst en leer?
Toen bond een schoone drift volk aan volkenbond land aan landschap
Thans bindt niets een volk meer.

Wilt gij de woede zien: gaat naar de wreed-ontwijde steden,
Hun schat rookt in zwart puin,
De wervling van 't wild vuur haalde hun huizen naar beneden,
Vermaaide park en tuin.

Wilt gij de woede zien: gaat naar de steden sterk en nijver,
In iedere arbeidsplaats
Drijft tot uiterste drift elken arbeider, elken drijver,
De aanmaak des krijgsgeraads.

Wilt gij de woede zien: gaat waar de landen zonder koren,
Braken onder brandlucht,
Gaat waar de landman al zijn baat van jaren heeft verloren,
Zijn vee, zijn volle vrucht.

Hoe kan mijn machtloos lied niet anders dan dit leed beklagen,
Het razend onverstand,
Dat volken, wild ontzind, achter andre volken doet jagen,
Belust op moord en brand.

Geen Dichter kan de woede der ontbonden volken temmen,
Zijn stem breekt in 't geweld,
Geen hartgebroken lied kan den stroom van bloed en vuur stremmen,
Over het schuldloos veld.

En thans: een jaar wentelt en ieder volk viert zijn herdenking
Van den heilloozen strijd,
Wie 't meest elk ander sloeg met last, met roof, met ruwe krenking,
Wie 't meest pracht heeft ontwijd.

Elk stoft stout op zijn winst, als ware ieder verlies een schande,
Ieder schaamt zich zijn leed,
Terwijl de landen braken en de schoone steden branden,
Wild vuur het veld vervreet.

Maar sprekend voor mijn Volk, schaam ik mij niet, der dervers Dichter
Ons bracht de Tijd maar smart,
En ieder volk draagt de lasten van het wreed lijden lichter
Dan wij in 't vermoeid hart.

Wij strijden in elk land, wij hebben in geen land gewonnen,
Wie wint: het is ons leed,
En milder dan van één, heeft van ons Volk 't hartbloed geronnen,
Of elk volk 't ook vergeet.

Wij leden slechts verlies: verloren viel der harten eenheid
Die de verspreiden bond,
Hoe duldden wij machtloos van menig volk wreede gemeenheid
Waar 't drijvend lot ons zond.

Toch bleven wij verdeeld één in haat, in hoop, in vertrouwen,
Dat voor geen wanhoop week,
Te keeren waar thans vreemden tot der vreemden baat verbouwen
Ons eigenerfde streek.

Het woeden van den krijg deed van hart tot hart elk volk weten
Zijn eenheid, zijn verband,
Maar de genooten van mijn Volk zijn 't bloedend leed vergeten,
Dat ons was in elk land.

Genooten van ons Volk vieren thans vreugd met wie hun haters
Hun smaders zijn geweest,
Wij zijn de luide juichers, wij zijn de onvertogen praters,
Bij menig ijdel feest.

Het vuur vreet dorp en stad, de vlijt kan dorp en stad herstellen,
In eenen schoonen staat,
Thans braken landen leeg, de krijg keert, en de waterwellen
Drenken weer 't rijpend zaad.

Maar 't volk, dat voor een waan, der harten eenheid heeft gegeven,
Als ons Volk oovral deed,
Keert nooit meer tot de weelden van een eigegeërfd leven,
Het lijdt verachtlijk leed.

Want ieder volk zal ons, die juichend dienden, toch verachten,
Als aller volken 't minst,
Wij gaven in elk land de weelden onzer volle krachten,
Het was den haters winst.

Niet in een land, dat wint, niet in één land, dat heeft verloren,
Wacht ons een kloeker Tijd,
Slechts in een eigen Land is een volk vol bestaan beschoren,
En trotsche heerlijkheid.

Keer tot u zelven in, gij luide juichers, tot bezinning,
Roepe u der volken haat.
Niet van één volk de val, en niet van één volk de overwinning
Voert ons tot sterker staat.

Maar eenheid aller harten, eenheid van ieder trouw streven:

‘Een Taal, één Volk, één Land’

Brengt ons van eeuwen bantschap tot een vol, hartstochtlijk leven,
Een onverbreekbren stand.

Een jaar van oorlog: en nog vindt Vrede geen volk bezonnen

Wijl bloed de velden weekt,

Welk volk wint of verliest, de oorlog heeft ons volk overwonnen,

Als zijn Eenheid verbreekt.

Een schip verzinkt...

Eén schaamtloos schot: het slagschip is gezonken,
Dat schatten droeg van schoone en sterke jeugd,
Der Moeders min, der trotsche Vaders vreugd
Wordt gelijk een dierenwerpsel verdronken.

En zij zwijgen: in ieder Land de Daders,
Zij zwijgen thans: in ieder Land de Dichters,
Maar zwijgend maken zij zich tot verraders;
Tot dienaars van verwaten onheilstichters.

Mijn Lied kan niet zwijgen op dezen dag,
Hier straalt de zon, daar drijven de geraamten
In schemerdiepten eener duistre zee.

Wreedheid der Volken, jammerlijk bejag,
Mijn wangen branden, mijn Lied rilt van schaamte,
Hoe slaat ge elkanders hart met woedend wee.

Aan Russische vrienden.

De zingende danser.

Wie danst zoo rank, zoo rap, zoo zacht van zede,
Met stap en stamp, buiging, handslag en kushand?
Een knaap, die mijn hart heeft verzoend met Rusland,
Die maat en muziek maakt van zijne leden.

Mijn open mond drinkt het zoet van de lucht,
Mijn oog verzadigt zich van zalig schoon
De muziek wiekt, gelijk een vogelvlucht,
Zoo zacht van slag, en fluit zoo vol van toon.

En hoor: hoe nu de muziek sneller gaat
En ziet, hoe nu de knaap zich rapper wendt
Allen tot luisteren en glimlach dwingt.

Hij zingt als zilver met gloeiend gelaat,
En is er schooner muziekinstrument
Dan de stem van een knaap, die dansend zingt?

Aan: Paul Sacvarelidzé

Waar 't land een tuin is en de zaalge brand
Der zomerzon schatten van oogst doet groeien
Waar beken blauw als blauwe hemel vloeien,
Sacvarélidzé: was uw Vaderland.

Gij streedt bloedend op de open barricaden,
Droom van vrijheid in uw zacht-donker oog.
Ach: toen uw macht voor de overmacht zich boog,
Met last van welk wreed lot werd gij beladen!

Verlaat uw land en uw lieve gezellen,
Uw haters drijven u naar 't vlijmend Noord,
Trotsche Makker: machtloos tegen hun kwellen.

Door ziekte en wanhoop wordt gij traag vermoord.
Hoeveel met u? Die wreedheid niet kan vellen
Sleepen 't leven door Siberië voort.

Aan de Politieke Gevangenen in Rusland.

Hebben zij met ketenen u gebonden
Een rauwe last om polsen en om de enkel,
Geen zware stap zonder krenkend gerenkel
Geen moew man zonder hand en voet met wonden.

Is dit het eind van al hun strijd en hopen?
Zoo schoone jeugd, zoo klaar verstand gekooid,
Geknecht, gekrenkt van kracht en vreugd berooid,
Onder voeten van schenners neergeloopt.

Dood is beter dan dit machteloos leven
Waarmee de beulen stoeien als in spel,
Geesel, trap, woedewoorden, donkre cel,
En niet eens zijn heugnis en hoop gebleven.

Heugenis: ach, krachtloos wordt hun verstand,
Dat het de dagen van hun strijd vergeet.
En hoop? Hun oogen staren uitgebrand,
Geen man buigt niet onder last van dit leed.

Het kerkhof bloeit naast de gevangenis,
De dooden rusten onder zoden zacht,
Die stervend leven lijden dag en nacht:
Wanhoop, waanzin, bange verlangenis.

Want waanzin dwaalt, een glimlach om zijn mond,
Een schat van belofte in zijn matblauw oog.
Hij voert, wie voor zijne bekoring boog
Door de ijdele tuinen van zijn wereld rond.

De scorbut sluipt door hun ontbindend bloed
En bleek-lachend loert de tuberculose,
Verwelkt hun wangen, dooft der oogen gloed,
Plukt stoute knapen af als witte rozen.

O, keur van Knapen, van Vrouwen en Mannen,
Helden van Rusland in zijn bangen strijd.
Die 't leven rekken door katorgatijd,
Worden naar 't bar Siberië verbannen.

Zij wilden Liefde en Leven: ach, de Dood
Lokt hen in droom en waak met zijne lach,
Dood hier, daar Waanzin, wie nog kiezen mag,
Kiest het kort sterven boven lange nood.

Makkers: wat kunnen mijne zwakke handen,
Makkers: wat kan de stem van mijn droef lied?
Niet meer dan schreien om de barre schande
Die dag en nacht strafloos aan u geschiedt.

Straffeloos? Neen. Die bloedschuld eischt zal 't wreken,
Met vaste wraak. Hij meet van elk den Tijd.
De dag der dagen komt, die 't Volk bevrijdt,
Uw beulen slaat, uw kettingen zal breken.

Aan Joseph Minor.

Joseph Minor: kloek denker, kalme dader,
Hoe vond ik u, gekooid, gekrenkt, geknecht
Aan waardloos werk, hoe scheidt schandlijk onrecht
Een vrouw van haar man, kindren van hun vader.

Ik hield ontroerd uw handen in mijn handen,
Mijn hart verstond blik, en gebaar en taal,
Gij spraakt (en stil werd ieder op uw zaal)
Van der geknechten leed en wreede schande,

Dit was uw woord: Gij zijt nog vrij, mijn Makker,
Uw sterke stem bindt een talrijk gehoor,
Spreek wat wij lijden, nacht en dagen door,
Roep het geweten van Europa wakker.

Frankrijk met zijn opstandig-sterk verleden,
Engeland met zijn trotsch gevoel van recht,
Laten ons hier in ketenen geknecht,
Onder voeten van ruw geweld vertreden.

In Orel, Pskow, in Tobolsk en Sarátof
Loeren de kerkers wreeder dan een hel
Daar kwijnt geweld, dof in zijn donkre cel
Wien tartend onrecht en hatende wraak trof

Wij slaven daags, die 's nachts op planken slapen,
Wreeder dan straf dreigt ons hooplooze ban,
Zij breken hier de kracht van ieder man,
Zij verneedren vrouwen, zij kwetsen knapen.

O, wees de stem van onze stem, gij Makker
Die vrij de wegen van uw wenschen meet,
Zinge luid uw lied ons hartbrekend leed,
Roepe uw lied Europa's geweten wakker.

Dit was uw woord. Mijn Daad? O, kon ik breken
Met mijn handen der muren barre ban.
Mijn hand is zwak. Mijn lied tart sterk. Ik kan
Met hatend woord uw bitter onrecht wreken.

De stem van uw stem moge ik zijn, uw klagen
Vinde in de maten van mijn lied gehoor.
Ik zweer: 'zij martlen machtloozen àl door,
Die recht vragen worden ter neer geslagen.'

Joseph Minor: ons scheiden zooveel landen,
Onrecht en streng verbod, en wacht en muur.
Vergeet mij niet: ik gedenk ieder uur
Uw liefde, uw trots en hun liefdlooze schande.

Aan: Georges Dmitrenko.

O, Knaap in 't stijgen van uw vlucht gevangen
Als vogel en gekooïd in nauw verblijf,
Hoe langt naar vrijheid uw machtloos verlangen,
Hoe kwelt angst voor wat u wacht ziel en lijf.

En toen ik kwam (gij waart zoolang alleen)
En toen mijn oogen in uw oogen blonken
Werden als gloeiend goud aan goud geklonken
Die macht noch man scheidt onze zielen één.

En hoeveel vreugd deed u mijn klein geschenk
Van zoete zomervruchten en geen dank
Heeft ooit meer dan uw lach mijn hart verheugd.

Mijn lied stikt in mijn hart als 'k aan u denk,
Muren des daags en 's nachts voor bed een plank,
Neergeslagen de vlucht van uwe jeugd.

De Verbanning.

Hoe brandt Moscou zijn blauwe en gouden pracht
Onder der heemlen schooner goud en blauw
Dagen lang en zijn schitter mindert nauw
In helle scheemring van den zomernacht.

Maar wee, die pracht verdoofde toen ik daalde
Van angst en afschuw klam, diep in een hel:
Zwarte carcens, vochtige dompe cel
Waar dag tot schuwe schemering vervaalde.

Waar 't licht zich schaamt over de schouwe schande
Die beter in duister zijn doem voldingt,
Die Schoonheid schend ten Trots tot knechtschap dwingt,
De jeugd ketent aan voeten en aan handen.

Mij liefst van allen, Georges, gij, zóó dapper,
Zoo trouw, zoo trotsch, in 't kloek-gewaagd bedrijf
Om vrijheid, maar gekooid vervalt uw lijf,
Dooft uw oog, wordt uw stoute weerstand slapper.

Ach: wat baat u vreugd om mijn komst bij 't leed,
Dat daarna weer gruwbaar u grijpt in 't hart?
Wat baat mijn zoet geschenk bij smaad en smart,
Die nacht en dag aan uw lief leven vreet?

Makker: wij scheidde. Uit uw wreeden kerker
Steeg ik mijn weg naar zon en zomerlicht,
En keerde naar Holland: in rust noch plicht
Vergat ik u, stout strever, eerlijk werker.

Winter: mijn hart, nog niet geheeld van wonden
Slaat wreeder wond in zijn wond dit bericht:
'Georges Dmitrenko werd rechtloos gericht
En naar het land der Yakoeten gezonden.'

Het Land van de Yakoeten: hoort het allen,
Die, gelijk hij, zomer en jeugd genoot,
Daar sterft hij nacht en dag een tragen dood
Tot wanhoop en verwarden waan vervallen.

Daar zomer? Niet van golvend goud en blauw
Bouwt zich een hemel, niet van streek tot streek
Draagt de aard zijn oogsten, weiflend wankt en bleek
De dag van ochtendgrauw tot avondgrauw.

En winter? Wee, de vloek van elke nacht
Spant met den vloek van elk volgenden saam.
Wat scheidt nacht van dag? Niet meer dan een naam.
Eén is hun woede en één hun strenge macht.

Ver van Vader, ver van broeders en moeder,
Vervalt zijn geest, versluikt zijn krachtig lijf,
In een leeg leven, zonder kloek bedrijf.
Buit voor de vlagen van elk woesten woeder.

Geen weg zou mij te wijd en te wreed wezen
Verbannen makker, om tot u te gaan.
Maar die u banden, sperren mij de baan
Daar zij 't aanschouwen van uw schande vreezen.

Vergeet mij niet; als in 't lichtbrekend Oost
Lentezon stijgt, staar ik naar uwe streek,
Oostwaarts heen, Oostwaarts, waar uw zon thans bleek
De kale schraalten van uw toendra's troost.

En s'avonds als gij na den leegen dag
Moedeloos-moe naar 't stervend Westen schouwt,
Denk dan aan mij, dien ge eenmaal hebt vertrouwd,
Ik liet niet af, zoolang ik zege zag.

En 's nachts: dit is het heil der vrije droomen,
Hen weert geen ban, geen stroom, geen bar gebied,
Die dagen scheiden, letten nachten niet
In schooner ban van droomen saam te komen.

En dit: geen macht zal mijn liedren beletten
Uw trots te loven; mijn lied smeekt mijn God,
Dat Hij zal wreken uw hartbrekend lot
Uw heerschers neerslaan en hun wet verzetten.

En wat ons scheidt, één hoop heeft ons verbonden
Breuk van uw ban en stoute wederkeer.
En keert gij nooit? Vaarwel, vaarwel, ik zweer
U trouw, mijn makker, in diepst leed gevonden.

Door den Storm.

Wat drijft mijn boot?
Een wilde wind.
Wat drijft mijn hart?
Zijn nood.
O, God, geef, dat ik helpers vind
Te schutten voor een schouwen dood.
Voor barre ban, voor carcer zwart
Mijn Maat, meer dan één Maat bemind
O, Knaap, in zooveel leed gevonden,
Verloren in nog wreeder leed,
Hoe sloeg mijn hart tot rauwe wonden
Uw jammerkreet.
Nu voer ik ban en achterban.
Voor u tot trouwen strijd,
Ik zweer wat vriendschap keeren kan
Dat uw hart het niet lijdt.
Geen weg te wijd, geen weer te wreed
Op 't land en over zee
Ik ga tot ieder, die uw leed

Weer voeren kan tot moeders kalmen vree.
Ik smeek voor u gelijk ik nimmer deed
In eigen ramp of nood.
Meer dan mijn leed voel ik uw leed,
Uw leven is mijn leven en uw dood is mijne dood.
Dus drijft mijn boot
Een wilde wind.
Dus drijft mijn hart een wilde nood.
O, Knaap, waar mijn angst helpers vindt
Te schutten u voor schouwen dood.
Maar wat kan vriendschap tegen macht
Die drijft u uit uw zoet gezin
Naar 't Noorden, waar een wreede nacht
IJzig land slaat en 't ijzig zwin.
Waar lente later dan in mijn land zoete zomer,
Bleek als een herfst met zijn schuw en schaarsch licht,
Vernederd kwijnt, waar gij gebannen droomer
Uw Droom bedenkt, maar niet beschreit, niet zwicht.
Moet ik u, Makker, in ellende laten
Dien ik, dat zweer ik, toch niet onverdedigd liet?
Ik zocht voor u naar man en macht en bate,
Verbannen knaap, vinde ik ze niet;
Draag dan trots uw lot en wacht ongebogen
Het klare dagen van den Nieuwen Tijd,

Het zoete wonder van uw droomende oogen
Bloeit schooner in zijn heerlijkheid.
Ik weet, geen wanhoop zal hun wonder dooven,
Geen ban verbreekt uw trots,
Een hoop in onze harten en daarboven
Eén hemel Gods.
Meet niet de maten van de wegen, die ons scheiden,
Gij weet de macht van wat mijn hart aan uw hart bindt,
O, Knaap, verloren in zoo bitter lijden,
Wie breekt een weg waarlangs mijn troost uw droefheid vindt!

Door Londen.

O, Londen, uwe weelde doet mijn lied wanhopig weenen,
Die mij vaak heeft verblijd.
Maar tot heugnis van vreugde is henen,
Nu mijn Maat zóó lijdt.

Hoe ligt mijn vrije vreugd met éénen slag terneergeslagen,
Geraakt in 't minnend hart
Bij lange nacht, noch trage dagen
Vergeet ik zijn smart.

Ik vond hem in het nauw van muur en vaste wacht gedreven,
Bedreigd met wreede ban
Naar 't land vanwaar tot lust en leven
Nimmer keert één man.

Bedreigd toen en thans reeds verloren, zonder hoop verloren,
In wilde woestenij
Waar Maat noch Moeder mag verhooren
Zijn machtloos geschrei.

Wat bond mijn hart aan zijn hart? ik heb niet de macht geweten,
Die makkers binden kan
Vóór mijn hart werd vaneengereten
Om zijn barre ban.

En toen: ik heb de maat van mijne machtloosheid gemeten,
Aan hun gemeene macht.
Ik heb mijn oogen blind gekreten,
Mijn dag werd een nacht.

Verblind van smart, van haat, door hopelooze hoop gedreven
Tijg ik om hulp en tocht
En redde ik niet zijn teeder leven,
Dat ik sterven mocht.

Eens had ik hier de keus van tucht en werk of teedre schande,
Toen heb ik schand gesmaad,
Die kiezen liet houdt thans in handen
Het lot van mijn Maat.

En wreekt hij nu mijn keus, O, Makker, aan uw schuldloos leven,
Of wint hem mijn gebed?
Wat ik weigerde wil ik geven.
Als hij thans u redt.

Ik kom, een smeekeling, tot hem, die eenmaal tot mij smeekte,
Biedend, wat hij toen vroeg.
Maar als hij smaadde en smalend wreekte,
En u wreeder sloeg?

Hem is de macht, die 't leven maakt en breekt van duizend Maten,
Mij blijft niets dan gebed
Dat zijn woord u, van elk verlaten,
Van verbanning redt.

O, Londen, smeekeling kom ik, die trotsch en tartend schouwer
Zoo vaak uw straten mat.
En, kloek bedrijver, stout betrouwer,
Meer dan één winst had.

Hoe strekt uw weidsche Strand stralend onder den avondhemel,
Waar 't laatste licht vergloort,
Hoe kleurig wendt het war gewemel
Der duizenden voort.

Ik dwaal der duizend één, maar van de duizenden gescheiden
Door 't eigen vlijmend leed.
Geen wien het hart zulk hevig lijden
Om een Vriend vervreet.

Kingsway, Piccadilly, Regent Street, elke keer ziet rijker
Uw pracht dan 't heengaan liet,
Maar droeve derver, mat bezwijker,
Zoek ik uw pracht niet.

Iedere stap, die mijne moede voeten vallen laten
Tusschen draf en getred
Brengt nader tot den man wiens bate
Wellicht Georges redt.

Maar ook, wiens haten hem kan treffen met feller verderven
Als niet mijn bede baat.
Wat kiest hij: leven of wreed sterven
Voor mijn kameraad.

Te vaster wordt mijn vrees, te wankeler wordt mijn vertrouwen,
Eens heb ik hem gesmaad,
Doet nu zijn wreede wraak berouwen
Mijn zwak hart die daad?

En 'k wend mij, Londen, weer, en vlucht vérloren in uw menigt
Met pijn-vervreten hart.
Waar slaat het hart, dat heilzaam lenigt
Mijn koortsende smart?

Elk met zijn eigen haat, zijn hopen, zijn hartstochtelijk woeden
Drijft tusschen vreemden voort,
Geen bede van droeven of moeden
Die Londen verhoort.

Moeder, droever dan één, en armer dan uw allerarmen
Vlucht ik in 't laat gewoel.
En vlucht weer om rust en erbarmen
In uw parken koel.

O, Nacht vind ik u daar en waar de vijver schoon en stil is
Uw lieven broeder Dood,
Gij voert wie mat van wensch en wil is
Vrij van drift en nood.

Stil: ver verruischt de Stad, een storm van leven en van lijden
Een matelooze zee,
Gij, goede Broeders, lokt mij beiden
Tot veiligen vree.

Gij lokt, maar laat ik hem, mijn Makker, in het leed verloren,
Wie hulp en baat dan biedt?
Mijn hart heeft zijn hart trouw gezworen,
Ik breek mijn trouw niet.

Eens had ik hier de keus van tucht en werk of teedre schanden,
Nu tusschen vrede en strijd.
Ik kies als toen, mijn hart en handen
Zijn mijn maat gewijd.

Ik wend mij, Nacht, van Uw bekoring tot de felle vlagen
Der Stad in 't avondlicht,
Dood, van uw stil-geleide lagen
Keer ik tot mijn plicht.

Eens had ik hier de keus, nu blijft, zonder keus, niets dan smeeken
Tot hem, eens wreed versmaad,
Dat hij mijn smalen toch niet wreke
Op mijn liefsten Maat.

Ik ga, smeekend voor hem, zóó needrig als ik nimmer deed,
In eigen ramp en pijn
Meer dan mijn leed voel ik zijn leed,
In 't hart als venijn.

Vertrouwing.

Maat, ligt mijn lied door uw leed dan met stomheid geslagen
Zing ik niet meer
Vreugd van mijn droom en drift van mijn dagen
In liederen luide of teer?

Lang hunkerde mijn hart naar de teer trillende spanning,
Die 't lied vaak gaf,
Maar geen zang won ik sinds uwe verbanning
Naar een land als een graf.

Sterve mijn lied, wat is zang waard bij 't waanzinnig zwijgen
Van 't gruwbaar oord
Waar al uw hoop, uw haten en uw hijgen
In snik worden vermoord.

Zinge mijn lied nog slechts van uw hartenbrekend lijden,
Vermijde ik vreugd,
Tot vaste wraak u van 't juk zal bevrijden,
Dat breekt uw trotsche jeugd.

Vriend: door mijn huis speelt van hoog tot laag een kleine makker,
En zingt zijn lied,
Zijne vreugd roept tot een wild weenen wakker
Mijn dof-sluimrend verdriet.

Want als die knaap door het huis van uw zorgende moeder,
Door vaders veld
Speelde uwe jeugd met de jeugd van uw broeder,
Als gij stoutstrevend held.

Thans kan ik geen vreugd meer zien of uw hartbrekend lijden
Grijnst wild tot mij,
Manend mijn hart alle vreugden te mijden
Voor haat, wraak en geschrei.

Uw vrienden zijn mijn vrienden en uw wreede vijanden
Dreigt haat en smaad.
Lagen van mijn verstand, macht van mijn handen
Wijd ik aan uwe zaak.

Komt er wie om mijn hulp, hart en huis staan hem open
Noemt hij uw naam,
Makker is hij, die zijn hart en zijn hopen
Eens deelde met u saam.

Maat, lag mijn lied door uw leed dan met stomheid geslagen?
Zing ik thans weer,
Wat is mijn lied dan de klacht van uw klagen,
De wraak om uw wreed zeer?

Hier in mijn land luwt de lente en de winter geweken
Ruimt stad en veld,
Waar men u bant in baanlooze landstreken
Moordt nog zijn wild geweld.

Toch: eenmaal toch breekt de ban van uw winter, uw luchten
Luwen zoo zoet,
Bergen en dalen zien 't brekend ijs vluchten
Voor zachten zonnegloed.

Georges: buig niet uw trotsch hoofd voor geweld van hun vlagen,
Draag kloek en beid,
Thans nog de ban van een Winter, dan dagen
Van eenen Nieuwen Tijd.

Eenmaal de wraak als een Lente na winter zoo zalig.
Hun hoon, hun haat
Wreken wij drijvend meer dan duizendmalig
Op wreedden beul en maat.

Aan Zijne Excellentie den Generaal W. Djoukovsky.

(Dat hij Georges Dmitrenko spare).

Ik kom, een smeekeling, die nimmer smeekte
In eigen nood, gedreven door het leed
Van mijn Makker, dat mijn hart wreed vervreet
Tot U, die streng zijn stout vergrijpen wreekte.

Nu weet ik goed: niets blijft ons meer dan smeeken
Want tegen U valt machtloos elke macht
Gebroken zijn, die uw macht wilde breken,
Zij sterven traag in ballingschap en Nacht.

Laat strijd en streng Recht Georges in wreede nood
O, Man, heerschend over maatlooze machten
Mocht de bee van een Dichter u verzachten
En redde een Knaap van ban en barren dood.

Ik kom tot U: wat is mijn macht? Het klagen
Van droever liedren dan ooit Dichter zong.
Uw Macht? Die stoute strevers nederdwong
En bant waar ook de moedigsten versagen.

Gij, machtig Man, wees voor mijn bede zwakker
Dan gij waart voor gewelddadende macht,
Verwoest geen schat van stout verstand en kracht,
Betoon genade aan mijn verloren makker.

Want om de wil van zijne teedre jeugd
En om de wil van zijn krachtig verstand
Verban hem niet naar het gemeden land
Vanwaar geen man blij wederkeeren heugt.

En om de wil van zijn bedroefde moeder
Die dag en nacht een hooploos keeren beidt
Die schreide tot zij machtloos niet meer schreit
Wees niet een wreed wreker, maar zorgzaam hoeder.

En om de wil van mijn dof-snikkend lied,
En om de wil der Schoonheid trouw gediend,
Gij machtig Man, spaar mijn verbannen Vriend,
Verwoest de pracht van dit rijk leven niet.

Georges Dmitrenko.

Die wensch en wegen scheidden, brengt te samen
Eén van stouten zin het leed van een Makker,
Gebannen met roover en ruwen rakker,
En niet bevrijd spijt rusteloos beramen.

Mij drijft zijn hartbrandend leed ongestadig
Langs alle wegen van de wereld heen,
Wreed leven, wees niet langer ongenadig,
Lacht niet, lach niet, bij mijn bitter gewezen.

Geen oogenblik verlaten mijn gedachten
Mijnen Makker geslagen in zijn ban.
De drift der dagen noch de droom der nachten,
Niets dat mijn hart van hem vervreemden kan.

Zijn leed is mijn leed en zijne vrije blijheid
Na stout betrouwen zou mijn vreugde zijn.
Wij raamden rusteloos: of ban of vrijheid,
Het lot viel slecht en sloeg met feller pijn.

Waarom wordt hij, hartvast aan ons verbonden,
Stervend gescheiden van makker en moeder?
Wreed leven, voer terug tot maat en broeder,
Hem, wiens lach laving is voor onze wonden.

Hoe velen, wier harten elkaar wrang haten
Houdt gij te samen in een wreed verband,
En dezen Knaap, den liefsten mijner Maten,
Verbant gij naar een onbereikbaar land.

Vervloekt gij Leven, dat ik heb gezegend,
Toen ik een Knaap was met mijn hoopvol lied.
Het leed van dezen Knaap, zoo bar bejegend,
Verzachten mijn wereldsche weelden niet.

O, was ik armer dan de naakte rakker,
Die langs de landen loopt om smal gewin,
Maar was hij weer, mijn meestbeminde Makker,
Vertrouwd gekeerd in zijn geliefd gezin.

Ik zoude u, Leven, looven, met mijn zangen
Doorhoningd van vreugd, gelouterd van smart.
Maar nu? Wanhoop en machteloos verlangen
Worgen de liedren in mijn hijgend hart.

Victor Dmitrenko. Wij zagen elkander aan het station te Luik.

(Dum nos fata sinunt oculos satiemus amore)

Wat bindt mijn hart aan uw hart? Maat, het lijden
Van uwen broeder, mijn verloren Vriend.
Zal deze reis mijn wanhoop hem bevrijden,
Die meer dan iemand vol geluk verdient?

Of zal ik keeren, weer in 't hart geslagen,
En vluchtend over de Russische grens,
Mijn dag verwoesten met wanhopig klagen,
Mijn nacht doorwaken in rustloozen wensch.

Gij kent den Man, die maken kan en breken
't Geluk van hem, wiens geluk het onze is,
Zal zijn macht zwak zijn voor mijn machtloos smeken,
Vergoedt zijn woord ons hartbrandend gemis?

Ik kom tot hem: ik weet mijn kracht gebroken,
Gelijk hij de kracht van zoovelen brak,
Nooit heeft mijn lied zoo deemoedig gesproken,
En viel mijn stem voor schreien zelfs te zwak.

Voortjagend van de steden naar de steden
Om hulp en hoop, hier getroost, daar gewraakt,
Herhaalt mijn hart zijn hooplooze gebeden
Van de ochtend tot geen reiziger meer waakt.

Ik meet de macht van hen, die zijn vertederd,
Tegen de macht van wie wrekend en hard
Met fel verwijt mijn deemoed nog vernedert,
En schimpend spot met mijn verbeten smart.

Maar dan, een morgen, weinig oogenblikken,
Op tocht naar Sint-Petersburg van Parijs
Kwam uw, wel droeve, lach mijn hart verkwikken,
En bracht mij nieuwen moed, een nieuwe peis.

Een blind oogenblik, dan 't verward ontmoeten,
Uw hart aan mijn hart, o verjaagde Maat
Laat gedeelde smart onze smart verzoeten,
Zoolang het lot ons scheidend samen laat.

Zoolang het lot ons samenlaat, verzadig
Ik mijne blikken van uw smartlijk schoon,
Laat dan dit Leven wreed zijn, ongenadig,
Verheffe uw haters, drijve u uit uw woon.

Wij hebben in dit leed elkaar gevonden,
Die thans geen vreugde en geen ellende scheidt
Eén ban sloeg ons beider harten met wonden
Een kans, een keer is het, die ons verblijdt.

Want als een vriend zoo was u waard uw broeder,
En meer dan broeder is mij waard die Vrind,
Inniger dan drie zonen van één Moeder
Zijn wij, die hoop en haten samen bindt.

Mijn tocht herneemt. Hoe zal 'k ti weer ontmoeten
Geslagen of met vrijheid voor mijn Maat?
Laat onze liefde ons bitter leed verzoeten,
Zoolang het lot ons scheidend samenlaat.

St.-Petersburg, 13-26 Dec. 1913.

Achter een dichte deur.

Een jongen lacht achter een dichte deur,
En speelt zijn spel, nu verder dan dichtbij,
Zijn lacht licht door mijn smart, ik voel mij vrij
Van warre wanhoop en fnuikend getreure.

Tot ik bezin. Weet ik niet meer, waarom
Ik in dit huis een machtig Man verwacht?
Omdat men Georges bande in barre Nacht,
En ik genade vraag, daarom, daarom.

Gelijk de lach van dien Knaap was uw lach
Georges, mijn Makker, en uw blijde jeugd
Was Moeders trots en menig makkers vreugd.

Tot één u bande en brak uw lied en lach,
Wie zal eens lied en lach van dien Knaap breken,
En hem als u bannen naar barre streken?'

Aan vele vrienden.

Aan vier Engelsche makkers,

(Mickel, Clement, Sidney en Paul.)

O, rust van Tonbridge na 't rusteloos Londen;
Hier welt het water helder, 't veld staat blauw
Van vlas, de hooge hop rankt langs zijn touw,
De wilde wingerd houdt elk huis omwonden.

En elke dag zet in één zaalgen brand
Den hemel en uwe hemelsblauwe oogen.
Wij dwaalden, nu verdiept, dan opgetogen,
Ik zag naar u, den hemel, 't akkerland.

En 't was uw vraag: 'Gij waart een blij bewoner
Van rijke steden en van weidsche streken
Is mijn dorp schoon? Mijn land? Waar vindt men schooner?'

En 't antwoord: 'Maat: ik heb mijn weg gewend
Van land naar land, niets heeft mij meer geleden
Dan uw dorp Tonbridge en uw heuvlend Kent.'

**Aan Sidney Topham Hij schreef ook dit: ‘I have learnt to ride a horse
the holidays and I like it very much.’**

Sidney te paard: met tranen in mijn oogen
Zie ik den Droom: mijn Makker, die verblijd
Te paard uit het bosch naar beneden rijdt
Door de open poort van takken windbewogen.

Is het wel Droom? Hoe zit hij sterk, hoe strak
Houdt hij de teugels in stap of galop
Langs zandpaden tusschen hagen en hop
Of viert vrijheid op wegen breed en vlak.

Is het wel Droom? Is dit het bloeiend Kent
Het vredig Tonbridge, waar de Medway wendt
Dat mijn oog door een lach van tranen ziet?

Maar 't is een Droom, die breekt.... dit is mijn kamer,
Zijn lieve brief, na Droom van vreugd eenzamer
Dank ik den verren Makker met dit lied.

Ten Afscheid.

Vaarwel, Sidney, gij gaat? Ik houd u niet, eens had mijn jeugd
Niet minder dan de uwe ruimten van stad en lande noodig
Ik ging niet min verheugd, verkloekt, dan gij thans overbodig
Wist ik, lang voor 't keeren, wat stad en land schenken aan vreugd.

O, waar zult ge eenmaal, Makker, uwen weg wenden en 't weten:
'Beter dan de rijkste kans is de laatste, stille keer,
Want wie van de aarde zijn, zwerven rustloos, maar keeren weer,
En met gelijke maat wordt heer en knecht zijn graf gemeten.'

Maar het is waar, gij denkt aan leven, niet aan dood, uw wegen
Banen zonbeschaduwde onder het weidsch-blinkende blauw
Zóó blinkt uw oog: gij vraagt mijn peinzen niet, maar groet en zegen.

‘Wees dan langs uw heerweg kloek wagger en grootmoedig winner
Vind schat en schoon niet minder dan ik glimlachend weerschouw,
Als 'k mijn oog sluit en mij kans en keer van mijn jeugd herinner.

Aan eenen jongen visscher.

Rozen zijn niet zoo schoon als uwe wangen,
Tulpen niet als uw bloote voeten teer,
En in geen oogen las ik immer meer
Naar vriendschap zulk een mateloos verlangen.

Achter ons was de eeuwigheid van de zee,
Boven ons bleekte grijs de eeuwige lucht,
Aan 't eenzaam strand dwaalden alleen wij twee,
Er was geen ander dan het zeegerucht.

Laatste dag samen, ik ging naar mijn Stad.
Gij vaart en vischt tevreden, ik dwaal rond
En vind in stad noch stiller landstreek wijk.

Ik ben zóo moede, ik heb veel liefgehad.
Vergeef mij veel, vraag niet wat ik weerstond
En bid dat ik nooit voor uw schoon bezwijk.

Aan eenen zeevaarder.

Gij zult mijn brief in uw zomer ontvangen,
Dien ik vereenzaamd in mijn winter schrijf,
Zwerfgrage Maat, noch hield u mijn verlangen,
Noch de bekoring van een kalm bedrijf.

Uw droom was dwalen en uw kloeke daden
Hebben de weelde van uw droom vervuld,
Uw schip vermeet de verre zee-gestaden
Waar elke nacht een schooner dag onthult.

Waar elke dag de lasten van zijn weelden
Voluit geeft aan uw onverzadigd hart
En iedre tocht, schooner dan droom verbeeldde,
Graag zwerver, u, tot verdre tochten tart.

Want slechts in onrust vindt uw hart zijn rust
En vredig voor mijn wintervuur gezeten
Dreef de onrust u langs maatlooze gemeten
Breder zeeën naar een zoelere kust.

Langs eilanden glijdt gij, die schoon als droomen,
Zich heffen uit een zonbebloede zee
Of stoute storm en schots-beschuimde stroomen
Voeren uw steunend schip machteloos mee.

Toch immer boven stilte en storm de luister
Van uw Droom, die stilte wel blij begroet,
Maar meer dan zonstilte is u lief het duister
Van de zee waar de wilde stormwind woedt.

Iederen dag komen de scheepsberichten
Van uwen schipper uit een verder oord,
En iedren nacht branden er nieuwe lichten
Van nieuwe sterren boven brug en boord.

En ik volg nacht en dag uw vlotte wegen,
Uw vrije vreugd vergoedt mijn eenzaam leed,
Voór uw schip ging gaf ik u groet en zegen
Als gij keert houd ik hart en huis gereed.

Wel vaart gij ver, maar eens toch viert uw schipper
Zijn zeilen open voor den westenwind
En schuimend stuift uw stoutgebouwde klipper
Naar Holland, waar ge mij verlangend vindt.

Uw lach zal luid zijn en uw vrije vreugd
Zal luid zijn als de zeewind en de zee.
Mijn vreugd zal stil zijn, daar veel smart mij heugt
En 't keeren draagt reeds zwaar van scheidenswee.

Gij zijt een kloek drijver, niets dan een zanger
Ben ik door schoonheid van uw drift bekoord,
Hartstochtlijk wager, ongetemd verlanger,
Wat storm, wat stroom, drijft u naar uw laatst oord?

Wat storm, wat stroom? In de maat van mijn zangen
Bind ik de maatloosheid van uw bedrijf,
Gij zult mijn Lied in uw zomer ontvangen,
Dat ik vereenzaamd in mijn winter schrijf.

Liederen.

Zomernacht.

In dit seizoen scheemren de wijde nachten
Uren gedurende, en schitterende schat
Van sterren vol heft boven stille stad
Zijn gave glans en hemelhooge prachten.

Tusschen de sterren vaart de matte maan
En bleekt den blauwen hemel doomig wit.
Ons huis blijft open waar ik droomend zit
En staar en zie de schemering vergaan.

Ik kan niet zeggen, wat ik scheemrend zie,
Wat mij doet beven in den bleeken nacht
Met teer verlangen, dat ik daags niet ken.

Maar in de maten van mijn melodie
Als schemering verglijdende zóó zacht,
Voelt gij daarin, dat ik gelukkig ben?

Aan de beek.

Helder de beek en ver de bron,
Waaruit zij schitterend ontspruit.
Hier vloeit zij vlak, zonder geluid,
Doorschonen van de zachte zon.

Schaduw en grijze schemering
Van waterwilg en 't oeverriet.
Zij spiegelt weder, wat zij ziet
Met inniger vertedering.

Hemel in herfsttijd diep en bleek
Boven het wijde land gebogen.
En dieper zien mijn verdiepte oogen
Hemelspiegeling in de beek.

Het smalle water, stil bereid,
Weerspiegelt wijl het peinzend vliet,
De hooge zon en 't hoog verschiet
Van der heemlen oneindigheid.

Mijn ziel als water van de beek
Arm en van wat troebelde ontdaan,
Vreugden en smart, wordt rijker aan
Schoonheid uit hemelverre streek.

Mijn ziel werd helder, zij vervliet
Als water zonder rimpeling,
Spiegelende in licht-tinteling
Schat, die zij schoon en verre ziet.

In den zeestorm.

Hoorden wij wind en zee stormen; het land
Sidderde diep en smalgebouwde dorpen
Achter het duin, beefden onder de worpen
Van grof water doffend op het veeg strand.

Toen heeft al angst de dorpers opgeschoten,
Vrouwen en kindren, vriend en vreemd, des morgens
Op 't duistre duin, hoofd dof, harten vol zorgens
Zochten ontzind naar de overvallen booten.

Wie bleef? Wie keert? De zee regent verscheurd
Water en schuim, dat slaat onze oogen blind,
Geen schip van 't dorp, dat zulke zeeën bouwt.

Als stormwind stilt, guur water kalmer kleurt
Deint lijk van wat eens man was, broer of vrind,
Dat schommelt week tusschen wat spoelend hout.

Het stille eiland

Het klokjen luidt zacht in den milden morgen,
Zomer en Zondag, al het weekwerk rust,
De visschersschepen liggen op de kust
Getrokken hoog voor vloed en wind geborgen.

Vrouwen en visschers in hun beste kleeren
Als biddend reeds, zóó rustig, langs den weg,
Die zonnig windt tusschen akker en heg,
Komen naar 't dorpen, hunnen God ter eere.

Het klokjen trilt uit. Heel het land wordt stil,
Zij, die gelooven, bidden één van wil,
En één van hart, hun bee, die vrede laat.

Waarom ik dan, ontzenuwd stedenkind
In 't huis des Heeren niet ook vrede vind
Voor 't vreeloos hart, dat altijd wreeder slaat?

Aan Zee.

(Dahouët-Bretagne.)

Laat mij de volle weelde van het dwalen
Tusschen duinen en de beschuimde ree
Wanneer de zon in zijn droef-peinzend dalen
Het laatste licht laat bleeken in de zee.

Dan komen de heilige sterren blinken
Aan de blauwe lucht, wit en goud en rood,
Zij stijgen, dalen, tot zij wondergroot
Achter den stillen horizon verzinken.

Iedere dag zóó klaar, elke avond zóó stil,
Nachten schatrijk van droomen, mijne wil
Tevreden met mijn maat van heerlijkheid.

En eerder wakker dan de dageraad
Kom ik aan zee weer zien hoe 't leven gaat
Op de vloot, die verheugd zijn zeilen spreidt.

De stille Nacht.

De Nacht is stil. Zoo wijd als mijn oog ziet
Hangt aan de lucht nu geen bloedende schijn
Van een Stad. Oovral rust. De sterren zijn
Rondom de maan roerloos. Zij tinklen niet.

Dit is de vrede, dien ik zocht. Nooit vond
Ik vrede in u. En nu haat ik u, Stad,
Teedre stad, wreede stad. Ik haat de schat
Van al uw lust, die harten drijft en wondt.

Oceaan, Oceaan, vóór ons duinhuis
Vallen uw golven uit met licht gedruisch.
Zonder schuim, zonder wind, want het is zomer.

Ik, die de Stad ziek ontweek, hoor uw Zang
Eindlooze Zee, den stillen vóórnacht lang
En 'k ben gelukkig. Mijn lied herleeft schooner.

Het kleine dorp.

Laat ik u schrijven vriend, hoe zalig stil
Het dorpjen is waar ik nu woon, gevlucht
Voor schrille stad en havenend gerucht,
Heelend mijn ziel en mijn verwoesten wil.

't Heeft weinig huizen rond een ouden toren
Om ieder huis een mildbloeiende heg
Geen luide straat, maar smallen zachten weg
Van zand waarin geen stappen zijn te hooren.

De school is kleiner dan ons steedsche huis,
Van alle kindren ken ik stem en oogen,
In alle woningen voel ik mij thuis.

En van het duin gezien, het zonnig-hooge
Ligt het klein dorp zoo zonnekleurig dat
Ik met één blik van liefde het omvat.

Een dorp in Bretagne.

Wat huizen rond een oude kerk, geen straat
Van luide steen, maar een zachte zandweg
Waar weinig-wisslend het dag-leven gaat
Tusschen tuinen, huizen, hoeven en heg.

Elk huis heeft zijn bloemen, geteelde of wilde,
Asters, anjers, wijntulpen, de papaver
Dubbel en donkerrood, de wilde haver
Groeit oovral waar de wind zijn zaden spilde.

Een wonder zijn de lage daken: ziet,
Donkergoud mos groeit over het dakriet,
Er bloeien bloemen in het vochtig mos.

En van de kindren ken ik stem en lach,
Spelen en landliedren; menig dag
Dwaalden wij saam langs zee, door duin of bosch.

De jonge vogel.

Ik sliep niet meer: een jonge vogel floot,
Mijn hart doordringend, en ontwakend zag
Ik 't kalme kleuren van den klaren dag
En vagen van het verre morgenrood.

Wijl sterren bleekten zilverzacht en bleeker,
Blies warme wind de morgennevels over,
Luid juichend zong en hoog en klaar en zeker
De jonge vogel in het wiegend loover.

Die floot en zweeg en floot dan weder blij
Uit hart en keel. Toen antwoordde verheugd
Mijn ziel met zang en zachte mijmerij.

Ik dacht aan u. Ik denk aan u altijd.
Daar ik u liefheb, doet mij 't leven vreugd
En aan U heb ik zang en ziel gewijd.

De Zomermorgen.

Zomernachthemel wijd en onbewogen,
Ik leef verwonderd en ik juich, ik tril,
Wat zijn uw hoogten diep, uw sterren stil
In 't zilverzachte manelicht ontloken.

En ver, en verder, eindeloos de zee
Dalend en deinend tot de kalme kim
De lucht ontroert in 't Oosten en een glim
Van vaag licht vaart over de grijze ree.

Het water beeft diep. 't Wonder is gebeurd.
De schoone schemer wijkt en hemelwijd
Verheldert morgen wat nachtduister was.

En waar de zon het havenwater kleurt
Zeilt wijde zeilen op den wind gespreid
Een schip land uit en wint de ruimte ras.

Zomer en Dageraad.

En nacht en hemel en oneindige zee
En sterren rijk rondom de klare maan:
Wat zijt Gij schoon en laat mijn ziel verstaan
Stem uwer stilte en uwen zaalgen vree.

Ik wacht het waken van den Dageraad,
Vóór dag ontwaakt uit eenen kalmen nacht
Van droomen schoon en van verlangen zacht
En zie hoe nanacht-schemering vergaat.

Hemelen breed en zeeën diep daaronder
Eindeloos schoon in raggen schemernacht,
En eindloos schoon in matten morgenpracht.

Maar mijne ziel is een nog schooner wonder,
Omdat zij hemel, nacht en zee besluit,
Zich zelve kent en zingt haar schoonheid uit.

Doodsangst.

Niet in den winter, wanneer dagen duister
Als nachten zijn, wier zwaarte mij verdrukt,
Maar in den zomer, als de bloei, de luister
Van dag en nacht, het bevend hart verrukt.

Niet in den winter als deuren en ruiten
Kreunen bij 't woedend waaien van den wind
Maar in den zomer, als vogels hoog fluiten
De dag laat eindigt en weer vroeg begint,

Vrees ik den Dood, haat ik hem machteloos,
Ik heb het leven zóó lief en het gaat
Buiten mijn macht genaadloos naar één eind.

O, Vriend, lach niet meer. Maar een korte poos
Eer de wreede Dood ons beiden verslaat
En onze Vriendschap in het niet verdwijnt.

Liedje.

Buiten ruischt de duistre wind
Door de dorre winterboomen.
Ach: ik wil gaan slapen, droomen,
Dat mijn weg uw wegen vindt.

Langs het ratelende raam
Slaat de voortgezweepte regen.
Ach: waarom gaan uwe wegen,
Niet met mijne wegen saam.

Jaren lang heb ik vertrouwd,
Dat gij van feesten en zwerven
U bezinnend keeren zoudt,
Maar nu zomerdagen sterven,
Wolken stormen, hemel grauwt,
Weet mijn hart, dat het moet derven.

En nu vrees ik, dat gij niet,
U bezinnend, weer zult komen
Eer ik in slaap zonder droomen
Lig waar het laag water kolkt langs wal en riet.

Herdenking.

Hoe menig maal toen ik een jongen was
Zag ik de statie gaan over den dijk
Van wie, schuw en arm of drijvend en rijk
Thans gelijk vergaan onder 't wilde gras.

Ver van de steden bloeit de stille plek,
Laag aan het water tusschen riet en griend.
Waar niemand vreemd ligt en zoo menig vriend
Moge ik rusten van rusteloozen trek.

Hoe langen tijd? Deze of een andren dag
Zal een jongen, droomend als ik eens was
Mijn statie trekken zien over den dijk.

Hij denkt aan geen dood, die genieten mag
Zomer en zon, geur bevangt hem van 't gras,
Dat zoetbloeiend dichtgroeit over mijn lijk.

Een zwerver zingt.

Zou de zon dan schooner schijnen
Als ik rijker was,
En zijn licht later verdwijnen
Als ik rijker was,
En begeerte minder schijnen
Als ik rijker was?

Neen?... Zoo laat mij dan maar dwalen
Arm als geen, gerust als geen
Van het stijgen tot het dalen
Der zon langs mijn wegen heen.
Immer arm, maar immer zeker
Voor uw wisselzieke nood
Dient elke beek mij tot beker
Ieder veld voor geurend brood.
Elken morgen bloeien open
Honderd wegen voor mijn voet,
Zonder haten, zonder hopen
Dwaal ik de avond tegemoet.

Aarde en hemel bloeien wijder
Bij het stijgen van de zon,
Elke dag vervult zich blijder
Dan 't morgengetij begon.
Elke middag spant de waaier
Van zijn vlammen langs de luchten,
Maar ik kan den schellen laaier
Onder schaduwgroen ontvluchten.
Niet eerder dan de uren dalen
Tot den teedren avondvree
En de sterren zonnig stralen
Zoek ik mijne slapens-stee.
Tot den slaap schouw ik naar 't stroomen
Van de sterren door den Tijd,
En ik weet nauw wat het droomen
Van dit peinzend waken scheidt,
Laat mij liever lastloos zwerven
Langs mijn losse wegen heen,
Dan schat winnen en schat derven
Rijk maar rustloos, als niet één.

Want geen zon kan schooner schijnen
Als ik rijker was,
En geen licht later verdwijnen
Geen begeerte minder schrijnen
Als ik rijker was.

Dichters verdediging.

Verhaal van Plutarchus: toen grim van Goden
Sparta bedreigde speelden schoonste knapen
Hun sierlijk spel: bal werpen en bal rapen
Bewonderd door benijdende genooden.

En dan: een haas verdwaald tusschen hun spel,
Één ziet, hij roept, en juichend jagen al
De jongens achter hun levende bal.
Langs den zonnweg verdwijnen zij snel.

De grond verscheurt en in woedende spleet
Verzinkt elk man, die Goden onrecht deed,
Maar één Knaap zelfs deert het delgend vuur niet.

Dus toonden hoogste Goden mededoogen
Aan Jeugd en Schoonheid, zoude ik dan niet mogen
Die jong en schoon zijn vieren met mijn lied?

De Tweestrijd.

De Vriendschap lokt: een schoone, sterke Knaap
Met stem, die vleit en een zoo lieve lach,
Te dwalen met hem door den lichten dag
En 's nachts rusten in droomenschoone slaap.

De Vroomheid maant, een wijs en ernstig man:
Van niet te dwalen langs bloeiende wegen
En later zitten zonder Oogst verlegen,
Met leegte, die geen Vreugd meer vullen kan.

De Vriendschap lokt: ik zeg, wie hem niet kent
Weet niet wat mijn wroegend hart heeft weerstaan,
En niet met hoeveel vreugde ik nu bezwijk.

Vroomheid: vergeef, vergeef, dat 'k van u wijk,
Ik weet, gij wilt mijn heil, en toch, ik wend
Mij weg om met den Blijden Knaap te gaan.

Mijn Heilige.

Bretonsch gebruik: iederen avond leest
De vader van 't gezin met vrome stem
Over den Heilge van dien dag, wat hem
Verlokking, wijding, weerstand is geweest.

Een visschersjongen had mij meegenood
Beschroomd in zijn gezin, toen sprak de vader:
'Wees welkom, zet u met mijn kindren nader,
En hoort wie heden vroom waren en groot'.

De jongen bloosde: 'Mijn Heilige is Sint-Yves;
Wie de uwe, zeker een heel vrome en lieve?
Wat heeft zijn droomen en daden gewijd?'

'Al wie lief en schoon was heb ik aanbeden',
Was mijn wederwoord: 'vaak dwaalde ik, maar heden
Weet ik zeker, dat gij mijn Heilge zijt'.

Aan een Vriend.

Ik weet altijd wanneer het lente wordt,
Niet aan 't lichten van de donkere dagen
Niet aan 't milderen van de wintervlagen,
En niet doordat de duistre nacht zich kort.

En niet doordat er bonte bloemen bloeien
In 't zonnig veld, langs den dijk, in de delling
Tusschen hagen aan 't water, langs de helling
Van 't duin, waardoor de duindieren weer stoeien.

Maar omdat in uwe donkerblauwe oogen
Een lente daagt, te schooner elken dag,
Zóó mild als lente bloeit uw jonge lach,
En mijn gemoed wordt wonderdiep bewogen.

Zalig elk uur, dat Dag van den Nacht wint,
Ochtend en avond, zalig zonneschijn,
Maar niet zonder u, beter ben ik blind
Met u, dan met anderen blij te zijn.

Zalig het lied, maar slechts voor u, mijn Maat,
Juicht mijn lied uit of poost in mijmering
En beter dan dat ik van and'ren zing
Is dat het lot mijn lied met stomheid slaat.

De jonge Herder. Gedicht op eene schilderij van den Belgischen schilder Emile Claus, in het bezit van den Belgischen Dichter Georges Eekhoud. En zij stelt voor: het hoofd van eenen jongen herder; daarachter korenschooven, die drogen in den zon; daarachter weiland; daarachter horizon.

Uw land is schoon, De tarwe goudgeschoofd
Droogt zijn zwaar graan in het zacht zonlicht fijner,
De weiden wijken tot den blijden einder - - -
maar schooner dan Uw land is uw jong hoofd.

De zachte lach van Uw verblijden mond
Opent uw lippen teederlijk gebogen,
En lachen licht in uwe lichtblauwe oogen,
Uw wangen zijn als rozen rood en rond,

Jongen, die de heerden tevreden hoedt,
Die dwalend leeft bij vogelfluit en wind,
En 't mild zonlicht, die peinzend keert als in 't
Wijd Westen bloost en bleekt de laatste gloed,

U roept de stad. En 't fel stadsleven zal
Uw schoonheid schenden smartelijk ontwijd,
Maar ik behoud uw Schoon in Eeuwigheid
In mijner Liedren klaren klankenval.

**Ter Herinnering. Hans Hubert de T. stierf op eene Javaansche
vacantie-reis te Solo. Oud achttien jaar.**

Toen Holland helder werd in vroegen zomer
De open lucht van Zuidenwind warm en vocht,
Voer naar Azië die schooner Zomer zocht
Mijn jonge vriend, een diepgetroffen droomer.

Hij liet ons leven leeg, maar bij het dalen
Van het jaar zou hij keeren, vreugde in duister,
Weer thuis en al de Aziatischen luister
Dien hij zoo schoon zag, schooner ons verhalen.

Hij keert niet weer. De Dood heeft hem ontmoet
Verlokt en bekoord, een zonnigen Nacht
Zoodat hij sterven wilde, rust hem goed,
Gelukkig leek meer dan de Indische pracht.

Het jaar daalt diep. Onze zomer versterft,
Rondom ons huis druischen de duistre vlagen,
Wij wachten hier; wat wachten wij verslagen?
Daar ons leven zijn liefste schoonheid derft.

Sluimerende Knaap.

Wonder van schoonheid, sluimerende Knaap
Ik kwam u wekken, maar toch denkend, dat
De lichte zon u reeds opgewekt had,
En ziet: ik vond u wonderschoon in slaap.

En togen droomen door uw kalme ziel
Zoo zacht ontroerend, dat een glimlach boog
Open uw mond en uw licht-sluimrend oog
Trilde in het licht, dat zonnig binnenviel.

Jongen, wat roerde uw ziel zoo wijd en klaar?
Uw slanke hand bleef roerloos op het dek,
Uw andre hand, rondom de bloote nek
Streelde de weelde van uw zonnig haar.

Uw adem waaide weg met licht gerucht,
De droom bloosde uwe wangen donkerrood,
Wat droomt gij toch, jongen? Door mijn ziel vlood
Daar gij zoo schoon zijt, eene zachte zucht.

Zomer.

Geniet toch onbezorgd uw zomerdagen,
Haast heerscht de herfst, hoe kort, en winter drijft.
Zijn war geweld van wind en regenvlagen
Dat niet één vreugd voor ons te plukken blijft.

O, dan niet meer het matelooze dwalen
Door duinen, dauwend veld of langs den dijk,
Niet zon hoog zien heerschen in 't hemelsch rijk
En vorstelijk in 't Westen nederdalen.

Ik vrees winter als gij, maar zie, bevreesd
Geniet ik 't schoon der zomerdagen feller.
Wie vergoed als ik niet genoeg geniet?

Gij weifelt, peinst, waagt wat, wint wat, bedeesd,
En de Tijd is snel, ik zeg, Vriend, wees sneller,
Roof het geluk, overal, waar 't zich biedt.

In den Herfsttijd.

De zomer wordt al zoeler en de Dag
Brenge schemer en schaduw op vroeger tijd,
Zie dezen avond, geurig nog en blijd,
Maar peinzend versterft reeds zijn stiller lach.

En Herfst gaat heerschen, ik wacht hem bezonnen,
Met kalmer klaarte van zijn koeler kleuren,
Want geen herfst rooft, wat een hart heeft gewonnen,
Aan heugenis van zon en zomergeuren.

O, was dezen Zomer het minnelied
Van mijn hart niet sterker dan vroeger jaren
En heb ik u minder trouw liefgehad?

Laat herfst dan heerschen, vrees den winter niet,
Lente en zomer versterven, wij bewaren
Heugnis van elk uur samen als een schat.

Het klaar herdenken.

(Bretagne.)

Mijn hart is vol van vriendschap en mijn lied
Schuimt als zoete Bretonsche cider over,
Maten binden moeielijk in hun toover
Wat uit het hart over de lippen schiet.

Maar 't wordt gebonden, in zijn binding schoon
Moog' het uw hart vaster aan mijn hart binden.
Gij leest mijn lied: ik speur naar uw bevinden,
Dan glimlacht gij. Geef mij geen rijker loon.

Ik minde meest dien zoeten zomertijd
Toen geen dag lang, geen nacht kort genoeg viel,
Vreugde ons beiden gedwee dreef in één ban.

Zomer vergaat, maar Maat, zijn heerlijkheid
Leeft schooner leven in mijn kalme ziel,
En zalig zing ik u mijn lied ervan.

Danklied.

Ik dank u, Vriend, voor de zonnige rozen
Die ge in mijnen winter mij hebt gezonden,
Maar weet, dat ik hen niet zóó schoon heb gevonden
Als uw wangen, wanneer zij gloeiend blozen.

Hoe dank ik voor die trossende seringgen,
Tulpen, asters, fluweelen anjelieren.
Maar hoeveel hooger zou mijn lied nog zingen
Waart gij hier om vreugden met mij te vieren.

Want weet: bloemen, koele vruchten en wijn,
Prenten, goud, blauw porcelein bruingebroken,
Worden waardloos door uw afwezigheid.

Nu doof 'k met wijn en wierook niets dan pijn,
Maar 'k zal wijn drinken, zoete wolken rooken
Van vreugde wanneer gij weer met mij zijt.

Danklied.

Die gelijk een Grieksche jongen
Op een dunne dubbelfluit
Flood en met zijn klaar geluid,
't Rustloos hart heeft stil gezongen
Dat het door zijn schoon bekoord
Schoonheid vindt in 't wederwoord.

Die zijn donkre wangen blozend
Blies en met zijn fluitspel vleide,
Dan weer troostend, dan weer blijde,
Die met lichte liedren kozend
Naar zijn Schoonheid lachend lokte
Dit droef hart, dat duister wrokte.

Die zijn dunne fluit liet zwijgen,
En peinzend sprak met geluid
Van een stem schooner dan fluit,
Zonder haten, zonder hijgen
Vinde voor 't genoten schoon
In dit lied zijn luttel loon.

Terugkeer.

Ik roep u tot getuigen, bloeiende aarde,
En hemel met uw heerlijk sterrenheer,
Dat mijn hart zich tot baat bezon, ik keer,
Die niets, niets van mijn overmaat bewaarde,

Dan één schat, die 'k alles verliezend won
Maar meer dan 't verlies waard acht: liefde en vrede,
Ik heb zoo wild gedwaald, zoo wars geleden
Eer 'k zonder leed en dwaling keeren kon.

Straks daagt de weelde van den warmen morgen,
En vindt voor 't eerst mijn ziel bevrijd, ontlast
Van warre waan en van wroegende zorgen.

Heil, Dageraad. De lucht breekt en bleekt zacht,
Mijn nacht heeft uit, mijn hart slaat kloek en vast,
Ik heb nooit één dag zoo gerust gewacht.

Terugkeer.

Weet Gij nog, moeder, hoe ik jong
Schatten-verlangend u verliet?
Wereld en weelde lokten, mij bedwong
Uw smeeken niet.

Ik ging en wierf mij menig schat
Van goed metaal en gaven steen,
Rijker dan ik in wereldstad
Was er niet een.

Maar schat verwervende verloor
Ik morgenvrede en avondrust
En wist dat niet. Leefde fel door
Op schat belust.

Zóó leed ik pijn, doofde pijn fel
Met wijn en wierook. Nimmer vond
Ik van het leed de gulle wel:
Mijn hartewond.

Dan: eenen avond, dat de lucht
Zoetmild was met een matte schijn
En mist van maan, de stad ontvlucht
Zag ik mijn pijn

Het was mijn hart open, het bloedde,
Want niemand heeft mijn hart getroost
Toen voelde ik rijke, schattenmoede,
Leed eindeloost.

Lang bleef ik stil... die milde lucht
Verfijnd van geur... het maanlicht diep,
Hoorde ik een stem en zachte zucht?
Uw stem, die riep?

En ik bezon mij, moeder, en ik liet
Mijn schatten liggen, voor wie weelde wil.
Wereld en weelde wil ik niet
Maar vrede stil.

Die schatten zocht en schatten vond
In 't rustloos werven buiten huis,
Keert bedel-arm en hartgewond
Moeder, weer thuis.

En vraagt, dat in het oud gezin,
Hem weder worde een plaats bereid.
Ik wil uw vrede en stille min
Thans en altijd.

Aan Oscar Wilde.

Reading: schrei niet, hier is het wreed gebouw
Waar een dichter in den tredmolen liep,
Dorst leed, honger, op een plankenbed sliep
Teedre handen stuktrok aan 't geteerd touw.

In een tredmolen: loop, dat niet de grond
Uw voeten breekt, die onder uw voet wijkt;
Kramp vast uw handen, als uw kracht bezwijkt
Slaan wentlende treden uw voeten wond.

Honger en dorst, altijd de strenge cel
Enge beklemming om uw hijgen heen,
Muur noch deur wijkt voor uw gesmoord gewezen
En waanzin wenkt naar zijn glimlachend spel.

Wat is hier hemel? Achter 't matte raam
Een grauwe plek, eender of de zon straalt
In lente, in zomer, één of 't najaar vaalt.
Wat is hier dag? Verneedring zonder naam.

Wat is hier nacht? Schrijnende herinnering
Of droom, die nog wreeder 't verleden peilt.
Wat morgen? Tijd, dat gij de celvloer dweilt.
Wat avond? Angst voor nacht en schemering.

Wie leed als Gij? Maar toch door Londen dwalend
Avond van dien dag, Holborn, Oxfordstreet
Strand, Piccadilly, waar de weelde stralend
Van heel een wereld mijn hart duister liet,

Dacht ik: dees dag, die aan den matten morgen
Een moeden avond bindt, wat gaf hij meer
Dan nieuw verlangen en al nieuwe zorgen
Om rijker kans en winst uit elken keer?

En iedere nacht, die donker overbrugt
Huiurende diepte tusschen dag en dag
Wat liet hij, droom of waak, dat bij zijn vlucht
Niet ijdel blijkt, wreedpijnlijk winstbejag?

Dichter van Reading, die vorstelijk beschikte
Over schatten van weelde en winst, vóór 't lot
Uw wegen wendde waar geen mensch het wikte
Dat gij zoudt gaan, schamel, beschreid, bespot,

Ik heb u zóó beklagd, maar was 't geen waan?
Is één stad rijker dan uw starre cel,
Mijn leven meer dan tredmolen, die fel
Raakslaat wanneer de voeten moeder gaan?

Mijn rondte begint voor de morgen schijnt,
Jacht naar weelde en winst drijft door uur en uur
En hart en voeten in rustlooze duur
Later dan 't licht boven Londen verdwijnt.

Is niet beter 't lot van wie in zijn cel
Al de ijdelheid zag van zijn bont bestaan
En heeft met machtge handen afgedaan
Wat kort bekoort en laat rustloos gekwel?

In Reading Gaol.

Nu bloeien bloemen ook over de graven
Van hen, die 't streng gerecht ellendig hing,
Tweemaal daaglijks komen de dulders draven
Hun stomme rondte om den asfalten ring.

Tweemaal daags zien zij de ruimen der luchten
Doorschitterd van zon, of bewolkt, maar schoon
Altijd voor hen, wier weenen en wier zuchten
Onverhoord vergaan in hun doffe woon.

En tweemaal daags zien zij, die dervend dulden,
De vale graven aan de kerkermuur
Tot bar vermaan, dat zij, die overvulden
Der lusten maat, streng stierven vóór hun uur.

Wien heugt van hunne driften nog het dringen?
Wie weet de woede of weelde van de Daad,
Waarvoor hen beul en knecht nekbrekend hingen
En 't lijf in zijn kalken graf fel vergaat?

Tweemaal daags draven hunne stomme ronden
De droeve dervers langs de kerkhofmuur,
Almachtig God, gedenk mild hunne zonden
Als Gij streng recht, welk man houdt dan zijn duur?

Leid onze wegen ver van de Bekoring,
Die lachend lokt naar de onverzoenbre Daad,
Elk man stierf in hartbrekende versmoring
Wiens naam hier aan de gevangnis-muur staat.

En tweemaal daags, tot twee vervulde jaren,
Dreef men een Dichter langs 't asfalten pad,
Wiens zangen zoeter dan zijn zonden waren,
Wiens liefde zooveel leed gelenigd had.

En met hem ging langs 't ronde perk gedreven,
Getucht als hij een man in 't eigen grauw
Als allen 'gaan, maar niet één hield geheven
Oogen zoó brandend naar het hemelsblauw.

Waarom? Omdat wijn rood is en bloed rood is.
Dronken van wijn werd hij dronken van bloed,
Weinig tijd, die tusschen vonnis en dood is
Geniet hij 't leven als geen vrije doet.

Geniet hij fel het milde van den hemel,
De bloei der bloemen in de kerkertuinen,
Van wolken het speelsch-wisselend gewemel,
Zang van vogels in der hofboomen kruinen.

Zijn stap sloeg krachtig, hij dronk licht en zon
Gelijk hij toen den lichten wijn genoot,
Hij schreide niet, want hoop noch wanhoop kon
Hem redden van den streng-rechtenden Dood.

Hij leefde blijde omdat niets meer dan sterven
Hem wachtte binnen wet-gemeten tijd
En met hem leerde en stierf in hooploos derven
De Dichter, die hem zijn lied heeft gewijd.

Want een dichter leeft ieder anders leven
En sterft machteloos ieder anders Dood
Tusschen tuchtlingen langs de ring gedreven
Lijdt elk zijn eigen, hij der andren nood.

Dravend in der bonte dwazen parade,
Of trekkend aan het wreed-geteerde touw
Berouwt zijn hart van elk ander de daden
Maar niemands hart lijdt om zijn zeer berouw.

Zes weken lang liep tweemaal elken dag
Hij, die sterven moest, in de stomme ronde
Tot een morgen, gelijk een open wonde
Zijn graf, duister-wachtend aan de muur lag.

O, wondre wreedheid, zagen ooit uw oogen
Uw eigen graf graag wachtend op zijn buit?
Hij schreide niet: hij genoot diep-bewogen
Zijn laatste licht en laatste vogelfluit.

En de avond viel en vóór het morgenrijzen
Sterft hij gestreng, maar Die genadig richt,
Zal over zijne ziel mild vonnis wijzen
Wetend hoe reede een zoet genieter zwicht.

Omdat wijn rood is en brandend bloed rood is,
Dronken van wijn werd hij dronken van bloed,
Die dra bevrijd van menschenlijke nood is
Vergeve God, gelijk geen mensch ooit doet.

En met het rijzen van den zoeten morgen
Herrijst zijn ziel in 't onbevleete Licht,
Die met scherp hennip zijn teere keel worgen
Richten maar het lijf, wijl God de Ziel richt.

Laat dan zijn kalken grafstee zonder bloemen
Geef hem slechts drie letters aan de grafmuur,
Als niemand meer zijn rechters weet te noemen
Houdt het Lied, hem ter eer, zijn schoone duur.

Want tweemaal daags tot twee vervulde jaren
Dreef men een Dichter met hem langs het pad,
Wiens zangen zoeter dan zijn zonden waren
Wiens liefde zooveel leed gelenigd had.

En nog, na zooveel jaren, daar ter stede
Weent mijn hart bitter om der dulders leed,
Ieder man heeft, als wij, gehoopt, geleden
Wiens moede voet gevangnis-paden treedt.

Gij, die den weg van uw vreugde en uw hopen
In vrijheid meet en voor geen zonde zwicht,
Houdt uw hart voor hun bitter klagen open,
En wees als God genadig in 't gericht.

Bezinning.

Banloos dwalen heeft een jongen van noode
En een man van stad en landen de ruimte
Hij jaagt naar vreugdens vogelvlug gepluimte
Van 't ochtendgrauw tot het laat avondrooden.

Dus ik: wie heeft zooveel vreugden gevangen
Als vogels vlug, als zonnevlinders bont
Maar ook: wie heeft zijn handen zóó gewond
Aan hagen waar de hooge rozen hangen?

Maar zinnend en keerend weet 'k overbodig
Vrienden, rozen, van wijn den zachten brand
Een man, die moe werd, heeft niet anders noodig
Dan wat men dooden geeft: een spanne land.

Want weet: geen stad en geen landen zijn ruimer
Dan de gemeten maat der doodenhof
Waar droeve derver en de stoute schuimer
Gelijk vergaan in eeuwig-wisslend stof.

En eeuwig eender: zie, de haag van heesters
Verdort en herbloeit elk ander seizoen.
Nu zijn de bloemen rijp en geurt het groen
Over 't graf van dienaars en machtige meesters.

Die over land, stroomen, zeeën beschikten
Waanden geen wereld voor hun wensch te groot,
Ach: met zachte glimlach keert goede Dood
Wat wagende en winnende strevers wikten.

En waag en winst ben ik vermoeid ontweken,
's Morgens zend ik geen jong verlangen uit,
Dat rooft des daags en voert des avond buit
't Verheugde huis binnen uit blijde streken.

Wagen en winnen eindigt in één vraag
Zonder angst: 'Wat is mijn tijd, hoeveel malen
Zal ik zomerdag rijzen zien en dalen
Even vredig en zonnig als vandaag?'

Ik ben bereid, geen Dood, die mij verschrikt.
Na zooveel levens heb ik niets van noode
Dan zooveel aarde als men ons toebeschikt
Wanneer wij rusten gaan bij onze dooden.

Het stille eiland.

Dagelijks dwaal ik van bloeienden morgen
Tot later dan avond over het duin,
En door dellingen van 't eiland als tuin
Zoo goed bebouwd, en zoó veilig verborgen,

Buiten den breeden weg van weelde en winsten,
Waar wij drijven, voeten moe, zinnen zat.
Heeft hier de rijkste man geen weidscher schat
Dan veld en vee, werk noch brood mist de minste.

Dienaar noch meester beleven de menschen
Hun vrome vreugden, hun matig gewin,
Visschen, varen, zaaien, slaan 't koren in
De maat van 't land is de maat van hun wenschen.

O, vóór de zon hooiers en maaiers wekt,
Ben ik door 't milde morgenlicht ontwaakt.
En eer de eerste dorping oogstwaarts trekt,
Daal ik hun velden door waar de zee blaakt.

Geene begeerte leidt mijn blijde schreden,
Ik dwaal, ik dwaal, met nooit een ander doel
Dan waar de duinen zonnig zijn en zoel,
De dellingen vol munt en thijm beneden.

Ik zoek niets: en dus kan ik nooit verdwalen
Ik wil niets en word nooit teleurgesteld.
Mijn schat zijn de hemelsche zonnestralen,
Wie geeft als zon zijn goud dus ongeteld?

Op de open top van een vlakken strandlooper
Lig ik uren lang: uit de verre zee
Woelen en wentlen golven, langs de ree
Breken zij, zilver, blauw, en donker koper.

Zij zwellen vol, zij dalen schuimend grauw.
Ik zie de zon hooger en hooger blinken,
Zuidwaarts heen waar de witte wolken zinken,
Machteloos in de weelde van het blauw.

Wordt het warmer, wat nood: in koele kuil
Onder de sparrenschaduw duik ik schuil.
Hoe blinkt door 't weemlend naaldgroen blauwe lucht,
Soms lach of stem, gestaag het zeegerucht.

Als wierook walmen wikke en paarse thijm,
Waar de bij bezig bromt, een vogel schalt
Hoog, hoog zijn zalig lied, de duinroos valt
Verliefd op de eigen zonnegeur in zwijm.

Tot late middag mij weer boven vindt,
De zon is door het Zuiden heengegloed
Wendend naar 't Westen, waar zijn branding bloeit
Langs 't goudwater wemelend in de wind.

Het Oosten duistert: van de kalme kim
Betrekt al nachtschaduw den klaren hemel,
Oovral winnend: in 't Westen laatst gewemel
Van 't vechtend licht; dan 't eerste stergeglim.

Daal ik door het dauwdampend bouwland thuis,
Dan zijn de jongens en mannen al binnen;
Zij spelen of zitten met hun gezinnen,
Zomeravond genietend voor hun huis.

Zóó gaat mijn leven hier de dagen door,
Waan het niet weinig: ik heb veel geleden
Voor ik meer dan uw vreugden vromen vrede,
Meer dan uw vriendschap de eenzaamheid verloor.

Het droeve lied.

Van mijn vaal ziekbed gaat hartlijk verlangen niet
Naar de nabije stad, ik hoor zijn dof gedruisch
Een klankloos lied,
's Morgens vroeg rijzen en laat zinken rondom 't huis
Waar mijn leven vervliet.
Ik ga getroost, wetend wat ik genoot
En verloor en wat mij voor de Eeuwigheid wacht
Een hopelooze en een starrenlooze Nacht
Een rustelooze Dood,
Naar de nabije stad gaat mijn verlangen niet.

In het opvloedend en verebbende gedruisch
Der straten hoor ik het vloedend gebruisch
Der eindloos-wijde zee. 'k Zie mijn licht eiland:
Een pracht van duinen en een bloeiend weiland,
Hoeven en huizen bont, twee dorpen en een toren,
Rondom ruime velden vol zonnig koren,
Hoog, wit en blauw de openbloeiende lucht
Boven land en zee waar een wijde vlucht
Snelle schepen zeilt in het licht verloren.

Daar ben ik een diep getroffen jongen geweest,
Die vogels liefhad en de donker-woedende
Stormen liefhad en de eindloos wijde vloedende
Zee liefhad, maar bonte wegen het meest
In 't dalend duin met bloemen vol gekleurd
Waar muurpeper geel gloeit, de lichte viool geurt
En de bezige bij naar zoetheid zoekend neurt.
Naar de nabije stad gaat mijn verlangen niet.

Ik weet zoo goed, alles wat ik genoot,
Het proefde zoet, verbitterd proeft het na,
Pt Is goed, al zoet en bitter worden dra
Dof in den Dood.
En dit is alles wat mij 't leven laat,
Wijl het vergaat: ach dit, een heugenis
Bont-lachend gekleurd en een droef gemis
En treurig luistren naar wat rijm en matte maat.

Huisvaart naar Holland.

Vuren van Holland: aan de klare kim
Liggen zij laag op de rustende zee.
De Nacht verschemert, langs de grijze ree
Deint hun geglim,

Vuren van Holland: wijl wij naadren stijgen zij
Zonnige sterren in de stille lucht,
En wijl dag bleekt, lichtschuwe scheemring vlucht
Verdwijnen zij.

Overal hemel en zee. Ver in 't Oost
Dat teeder bleekt en wonder~bloeiend bloost
Beeft laag op 't water, als een schemer fijn
De duinenlijn.

Achter de duinen bloeit het weiland welig
Waar uw woning aan 't wijde water bouwt,
De morgen wekt u met licht-levend goud,
Teder-spelig.

Gij waakt, verheugd wetend, dat dezen morgen
Mijn boot binnenkomt en nu keer ik thuis
Aan het wijd water in uw stille huis
Moe van zorgen.

Meer dan schat en rust was mij vrijheid blijde
En 't banloos dwalen. Maar nu wil ik weer
Vriendschap en vrede na het woelig drijven
Van kans en keer.

Nu weet ik, dat van al mijn schoone zorgen
Nooit één zoo schoon was als de klare vree,
Van thuis te komen in den milden morgen
Langs lichte zee.

Kans en keer mijndend wil ik gaven vrede,
Met u staag werk. Met u na 't werken rust.
Luide verlangens en schreiende beden
Heb ik gesust.

Hemelen hoog, de zeeën breed, de duinen
Heffen hun flanken wit en groen begroeid.
De zon stijgt steil. Zijn klare warmte gloeit
Op hun kruinen.

Stoom snel, mijn schip. Ik herken reeds de kust.
Een dorp. De haven. De bonte vuurtoren.
Mijn hart verlangt, na zooveel vreugd verloren,
Naar huis. Naar rust.

De vaart vermindert. De haven blinkt open.
Een zonnige menigte, een druk gedruisch.
De breede boot ligt sierlijk aangelopen.
Ik ben weer thuis.

De roem van Holland.

Ik vraag naar Holland, hier bloeit de open hemel hoog en blauw,
Een dagenlange brand.
Duiستن nu nog de dagen grauw
In uw laag land?

Gij waart verleden jaar, een veelgevierd gast in mijn huis
Tusschen bergen in 't dal.
Uw hart bekoorde 't zanggeruisch
Van bron en val.

Geen dag begon voor u te vroeg, geen morgen vond u mat
Voor vreugden niet bereid,
Geen makker, die voor u niet had
Zijn heerlijkheid.

En het weeldrig woud, dat gul aan werkmachtige houthakkers
Geeft van zijn bare schat
Zag u 's morgens met alle makkers
Gelijk op 't pad.

Uw slag viel met hun slag gelijk op in het winnend werk,
Gij hoeft niet eer rust
Dan zij, uw hand werd hard en sterk,
Uw hart gerust.

En niet voordat de zon daalde achter bergen in het dal
Daaldet gij met hen mee.
Elk huis uw huis, en overal
Vondt ge uwen vree.

U gaf iedere gaard, gelegen langs de hooge helling,
Schaduw koel, vruchten zoet,
Geen berg te trots, te diep geen delling
Voor uwe voet.

En 's avonds, lang nadat de zon achter bergen verzonk,
Schouwde uw oog lichtdoorbloeid
Naar sneeuw, die op de toppen blonk
Zonovergloed.

Met werk en lust geen dag te lang, viel elke nacht te gauw
En toch verheugd verbeid.
Want ook in droom bloeit hemel blauw,
En zomer blijd.

En nu gij keerdet naar uw land in het nevelig Noord
Denkt menig man aan u,
Ook ik, minnend uw lach, uw woord,
Uw lied. Kom nu.

En 'k vraag naar Holland: zijn daar ook zoo schoone vruchtbre dalen
Aan breeder bergen voet?
Rijpen daar ook de zonnestralen
Druiven zóó zoet?

Wellen daar ook zoo wild en schoon de beken uit de bronnen,
Storten zij zich naar 't dal
Van 't wit sneeuwwater volgeronnen
Met luiden val?

Neen: woudloos zijn uw weiden, geen ander land ligt er lager,
Aan vlakker waterboord,
De vaarten dralen traag en trager
Machteloos voort.

Uw zon stijgt nimmer steil, zijn matte schuine stralen stoven
Nooit een felkleurig fruit.
Granaat noch wijndruif kiest uw hoven
Zonder zon uit.

Verlokt u niet mijn stem en het schoon van mijn Zuiderstreken
Gij kiest toch niet uw land,
Met vale weide en trage krekken,
En kleurloos strand?

Als 'k u zeg, dat de Knaap, die hout hakt, en het water draagt,
Gij zongt zoo vaak met hem,
Nu 't zomer wordt weer naar u vraagt
En prijst uw stem,

Als 'k u zeg, dat in 't dal en op de bergen huis en kluis
Uw komst verheugd verwachten,
Laat gij dan niet uw eenzaam huis
Voor onze prachten?

Niet waar, dan kiest gij 't schoon van heller hemel, berg en wolk,
En onzer harten gloed
Meer dan uw vlak land, uw vaal volk,
Hun mak gemoed?

Als het uw hart nog heugt, hoe ieder vriend u onbesomd
Zijn vreugden gaf, zijn pracht,
Dan weet ge als gij weer tot ons komt
Wat uw hart wacht.

En 'k antwoord: Zeker heugt mij 't heerlijk schoon van berg en dal
Ieders lach, lied en stem,
Geen vriend, waar ik ooit zwerven zal
Vergeet ik hem.

Maar laak nu niet mijn land, al stijgt niet steil zijn zomerzon,
Zwelt minder zoet zijn fruit,
Breekt er geen beek, bruist er geen bron
Bergengten uit.

Liggen de vaart vlak, waar zaagt ge ooit een luchtspiegeling,
Eén hemel zóó verklaard
In 't water zonder wiegeling
Van verre vaart.

Tusschen uw bergen gaat geen blik zoo ruim en rustigpeinzend uit,
Als mijn blik langs 't laag veld
En vindt voor blijder zinnen buit
Geen perk gesteld.

Het strand? Al breekt de zee hier niet in reven rustloos-bont
Maar stort zijn water grauw
Wanneer de hemel openzont
Verdiept hij blauw.

En 't volk? Zijn lach valt stil, maar minder dan 't uw' mint het niet
Wie zijne min verdient:
Ik won met mijn liefkozend lied
Hier menig vriend.

Mijn hart blijft Holland trouw, kom tot ons in den zoelen zomertijd
Met toegewijden zin,
Ik weet, dat mijn land u verleidt
Tot blijde min.

Ik houd zoo van dit land: zijn wind en water, wolken wijd,
Zijn duinen, strand en zee.
Wanneer ge eenmaal in Holland zijt
Mint gij 't land mee.

Aan den Verleider.

Neen: uw zoete wijn doet mij niet vergeten
Den zoeten wijn van Vaders zeggend woord,
Bij vreugden als geen andren zich vermeten
Wordt, als geen ander, mijn hart wild verstoord.

Ik heb gedronken: was het zoet of bitter?
Al even, verbitterd proeft mijn mond na.
Mijn tranen breken het lachend geschitter
Van 't licht over bloemen en tafelwa.

Want uw beker van uitgeslagen goud,
Waarin al schat van wijn geschonken wordt,
Is niet meer waard dan de gebakken bord
Waarvan mijn Vader ons gaf Brood en Zout.

Zijn Brood en Zout waren zegen. En 't uwe?
Zijn lach was vrede. Wat is onze lach?
Wij tarten tergend, die geen zonden schuwen,
Tuchtloos drijvend naar voller vreugdbejag.

O, laat mijn hart één één oogenblik rust,
Deer niet mijn verdriet met uw teer gevele
Ik was een Knaap, zoo zalig onbewust,
Wiens hart als geen hart was der zonden vrij.

Laat mij gedenken: smal waren de wegen
Van mijn jeugd, smal 't bestand van ons gezin,
Maar meer dan winst en weelde was ons zegen
Van Vader en meer Moeders vrome min.

Laat mij gedenken: het was zoele morgen
Toen ik zingend den koren-veldweg kwam,
Zoo licht als wolken dreven mijne zorgen,
Die elke zonne-windvlaag mede nam.

En wij gemoetten: wat lokte u, Verleider,
Naar de bescheiden schatten van mijn jeugd?
Waren geen makkers voor u milder, blijder,
Gereeder tot iedre verboden vreugd.

Gij spraakt: een wereld bloeide voor mij open,
Gelijk de lente landen leven doet,
En ieder woord deed nieuwe vreugden hopen,
Uw teder lachen bracht mijn hart in gloed.

En vóór gij keuze liet, had ik gekozen,
Eer uw bod noodde, ben ik meegegaan....
Wat bloeit langs der zonden weg meer dan rozen
En meidoorn gelijk langs dorpswegen staan?

't Was blij gekozen, maar het wrang berouwen
Bezoekt mijn hart voor elken dag van Vreugd.
Geen wankle lust vergoedt het vast vertrouwen
Dat vroomheid geeft aan onverdorven jeugd.

En wij deelden zooveel geheimen samen
Tot wij naakt stonden zonder één geheim,
Voor uw lachen week mijn schroomvallig schamen,
Wij stonden voor geen zonde, voor geen zwijm.

Ik haat u niet; ik weet: wij zijn verloren,
Zoo ruim als uw deel is mijn deel geweest,
Mijn ziel zal uw ziel onscheidbaar behooren,
In al wat een genieter hoopt en vreest.

En doet uw zoete wijn mij niet vergeten
Den zoeten wijn van Vaders zegnend woord,
Ik weet: wie eens niet u heeft aangezeten
Keert nooit weer waar men vrome beden hoort.

Laat mijn hart dan niet klagen. Slechts één bede,
Verleider, schenk mij zóo ruim van uw vreugd,
En van uw wijn, dat ik niet keer ter stede
Van mijne vrome en onverdorven jeugd.

Moe zoude ik schreien als de zonnewegen
Naar ons dorp openbloeden voor mijn voet,
Te wreeder heugden Vaders zoete zegen
En Moeders min het gereten gemoed.

Laat mij niet keeren ; ik heb u verkoren,
Niet minder ruim dan uw deel was het mijn:
Reik mij den wijn en in een zwijm verloren,
Laat ons, blijde Verleider, zalig zijn.